

Școala Noastră

Cuprinsul:

Actualități

A. Barna: Intelectualii satelor.

Preocupări:

Pop Ștefan: Ținuta învățătorului față de săteni. — V. Pușcaș: Rolul învățătorului în școala primară pentru solidaritatea cetățenească. — Iluțiu Vasile: Sentimentul național.

Chestiuni didactice:

Elsa Horváthy: Cum se poate preda cu ușurință învățământul intuitiv în școala primară? — Traian Cionfi: Educația fizică. — Alex. Marinescu: Lecție practică.

Sălajul:

N. D. Corăciu: Comuna Etea.

Pagini de literatură:

Gh. Popoviciu: Tragedii rurale. — I. Const. Delabaia: Legenda timpului.

Note și observări.

I. Mango: Ceva despre educație.

Administrația școlară:

D. Mărgineanu: Chestiuni de interes general.

Stiri:

Ministerul instrucțiunii publice — Pensionări — Examenul de înaintare — Consiliul județean Sălaj — Admitere în secția pedagogică universitară — La examenul de bacalaureat — Admiterea inv. cursiști la examenul de capacitate — Cutremur. — Comisiunea medicală. —

Partea oficială:

I. Revizorul școlar al jud. Sălaj

II. Comitetul școlar jud. al jud. Sălaj.

III. Asociația Inv. Secția Sălaj;

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

organ oficial al revizoratului școlar, al comitetului școlar
județean și al asociației învățătorilor din județul Sălaj.

Director: Ioan Mango.

Redactor: L. Ghergariu.

Actualități.

Intelectualii satelor.

Dață obosiți de zureitul vechiculelor ce aleargă nebunatic pe străzile orașelor, sau scârbiți de Jaz-Band-urile ce cântă în ușa cafenelelor, ne retragem pentru o zi două măcar, în pitoreștile noastre sate, simțim o nemărginită dragoste față de natură, față de poporul nostru blând, harnic și cuminte, desfidând cu indignare tot ce așa zisa »societate de oraș« îți oferă. Acolo, la țară, unde în locul vitezei mașinilor luxoase vezi trecând cară încărcate cu snopi de grâu trase de boi albi cu coarne mari, iar în loc de Jaz-Band-urile sgomotoase, în serile de lună se aude cântecul vre unui flăcău voinic sau melodia unei doine românești cântată în fluierul, care știe să răscolească și cele mai împietrite inimi.

Câtă curățenie, cât pitoresc nu ascund satele noastre! Să vezi Duminicile și'n sărbători cum pâlcuri-pâlcuri de moșnegi, bărbați, feciori, femei, fete frumoase și copii veseli, îmbrăcați în haine curate, se apropie la sunetul clopotului spre Biserica din deal! Iar în timpul liber și mai ales în după mesele de sărbători, frații noștri dela sate se așează pe podmolul casei și răsfoiesc o carte folositoare, o gazetă.

Și la sate se lucrează! În ultimul timp am avut ocazia să cutreer multe sate din Vestul țării noastre și pot să afirm, că intelectualii satelor noastre — a-

cel preot »cu crucea'n frunte, căci oastea e creștină« — a rămas mereu acelaș factor important în viața culturală a satelor noastre. Am întâlnit preoți, cari ieșind dela Sfânta Biserică în mijlocul sătenilor le dădea credincioșilor sfaturi bune, îi îndemna să citească mereu cărți și gazete bune, reamintindu-le obligațiunile lor creștinești patriotice.

Învățătorul apoi, acel măestru al literei, care în nobila sa chemare să străduiește din răspuțeri să alunge cu ajutorul cărții întunericul, să pună bazele solide și sănătoase în luminarea satelor și a poporului nostru, cu câtă jertfă și abnegațiune își face el datoria!

Acești doi factori importanți ai satelor noastre, cari credincioși unei vechi tradiții a antecesorilor lor, și înafară de preocupățiunile lor profesionale, cu câtă dragoste nu se ocupă de a introduce lumina în satele noastre. Organizează diferite producțiuni teatrale, coruri, emulații sportive și conferințe.

Acestor doi factori culturali ai satelor noastre românești li-se mai atașează acum și notarul. Acest funcționar administrativ, în cele mai multe comune a înțeles, că menirea lui la sate nu este pur oficială, ci în afara preocupățiunilor de ordin profesional, are și o datorie de a lua parte la toate manifestările culturale ale locuitorilor. Cu sfaturi bune, cu tălmăcirea legilor, notarul devine un neprețuit tovarăș de luptă al preotului și învățătorului.

Acolo unde preotul, învățătorul și notarul trăiesc în bună armonie, lucrează în solidar pentru luminarea satelor, va dispărea întunericul cu o repeziciune de necrezut. Acești trei intelectuali ai satelor vor face să pătrundă la țară gazetele bune, cari vor hrăni sufletele țăranilor dornice de lumină și prin presă, locuitorii vor avea un al patrulea factor cultural, iar intelectualii satelor vor găsi în ziarele românești un educator al țăranimii.

Preocupări

Ținuta învățătorului față de săteni...

II.

Trebue neapărat să avem în vedere că; »părinții sunt educatorii care au cea mai mare influență. Ei sunt de cel puțin 200 de ori mai numeroși și exercită influența lor vreme de peste 10 ani ori mai îndelungat decât toți ceilalți educatori renumiți.«¹⁾ Deci iată necesitatea de a arăta care trebue să fie ținuta învă. în societate.

Învățătorii tineri »în genere sunt expansivi, guralivi, sociabili, protenoși etc. se deosebesc mult de maturi, cari sunt mai rezervați, tăcuți, ascunși, uneori chiar și silnici.«²⁾

Pentru a putea face o paralelă între unii și alții, arătând defectele unora și altora, am face o carte întreagă.

Eu însă voi expune un sumar al aceloră. E vorba de ținuta socială a învă. Învățătorul să nu fie expansiv dar nici guraliv, căci în primul caz, săteanul nu-i va descoperi durerile, în al doilea caz va fi luat vorba românului »latră ca-și cânele la stele« fără să-l asculte nimeni.

La fel, un om prea sociabil »să te lovești în tot locul cu cotul de el«, va fi luat ca prieten intim, puțin autoritar.

Ori e lucru evident că omul care apare mai rar în societate și atunci cu demnitate, este totdeauna autoritar.

De aceea un literat francez Amiel zice; »recomând învă. să fie un clopot care sună rar, căci cine strigă

1) Ideia No. 3—4 1926.

2) Ideia No. 2—4 1926.

mult își diminuează autoritatea, și cine vorbește mult discreditează ideia».

* * *

Invățătorul are o luptă pe care, retras fiind, nu-o va birui, iar guraliv și expresiv efortul va fi nul și atunci »Vae victis« va fi considerat mai rău decât un țaran de rând. Inv. are să lupte cu dispoziția cătră glume, hohote, răs etc. și aci mai mult ca ori unde numai atitudinile psihice opuse glumelor și râsului, numai demnitatea va implica seriozitate, tăcere și gravitate zice Dr. S. S. Bârsănescu.

Deci demnitate i-se cere înv. Înțelegere, atitudine și reținut, manifestând crude ironii pentru cei guralivi.

Dealtfel tipuri celebre de înv. s'au distins prin ținuta lor severă față de popor; un Platon, care nu râdea niciodată, un Pestalozzi care cu toată dragostea sa pentru copii și popor, avea față de oameni o fire de urs. ¹⁾

Care va fi ținuta înv. în societate? Știu că unii se vor referi la ținuta îmbrăcăminte. De acest punct nu ne ocupăm, fiecare se îmbracă în cadrul posibilității, în urma greutăților vieții. Eu tot zic, că înv. să nu facă pe bufonul, nici pe boerul care cu mânuși, baston, pălăria subțioară, să dea sfaturi poporului despre albinărit, pomicultură, îngrijirea pasărilor și creșterea vitelor, pe câtă vreme el nu se ocupă cu stupii zicând că-i domn, nu-i place să sădească pomi, găine el cumpără din sat, vaca lui e cea mai slabă vacă din sat etc...

Inv. să fie exemplu la tot ceeace vrea să fie sătenii săi. El trebuie să prețuiască munca după adevărata ei valoare și nu să fugă de ea.

Sunt destui înv. la cari le-e rușine să lucreze să-i vadă poporul, motivând »că-i vor râde« ceeace eu susțin chiar contrar, că preotul, înv. lucrând inițiază poporul »să ne întreacă popa și diacul în lucru câmpului când noi muncind ne-am născut«? »Nu ne vom lăsa« zic sătenii Inv. căruia nu-i place să

1) Dr S. S. Bârsănescu. Inv. și societatea.

muncească — nu-i demn de apostol — ș'a greșit cariera când s'a făcut înv. Inv. trebuie să fie un țaran luminat, prețuind valoarea muncii, și un apostol, un martir în educația și munca intelectuală a poporului.

Numai prin aceasta va reuși să înobileze, înfrumusețeze și să facă plăcută și atrăgătoare munca devenind o distracție și plăcere vecinică, a munci în aer curat, soare cald, în mijlocul naturii cu miros.

III.

Toți marii pedagogi în scrierile lor ideale, au căutat ridicarea societății dela bine la mai bine, la ce nu este »aci« nici în »prezent« pornind dela cunoașterea de sine însuși.

Omul când nu se cunoaște, nu-și cunoaște propriile sale trebuințe. Această cunoaștere de sine, aducătoare de fericire, este și realizabilă pentru oricine.

În ce privește ținuta morală, înv. să se ferească de a da sfaturi, referitor la îndreptarea defectelor atât timp cât el nu-e stăpân pe defectele sale. De ex. înv. spune oamenilor de armonia dintre soți, urmările proceselor etc. și de cele mai multe-ori satul îi împacă în cearta cu nevasta, în fiecare săptămână e la proces etc. Fiți blânzi și iubitori de tot ceeace vă înconjoară, iar înv. bate copiii, de se opresc în stradă călătorii, în vaețele lor.

»Iubiți copiii și faceți-i mai fericiți« a zis Rausseau, iar eu zic ; iubiți pe săteni fără deosebire și vă vor iubi și ei pe voi, și va fi școala în loc de sperietoare de copii« lăcașul blândetei, iubirii și dragostii frățești.

»Cine știe ce e binele, îl și face, cine nu face binele nu-l știe.«¹⁾ Deci înv. să cunoască binele și să-l și facă. Nu frica nici teama de pedepsă să fie mijloacele educației morale, ci amorul și simpatia.

Dacă înv. ca atare va fi lipsit de această virtute (morală) toată munca-i va fi zădarnică.

Inv. să fie un pian difuziv în câmpul de luptă a culturii morale în masa poporului

1) Platon.

Corpul didactic să fie armata, culturală-morală care să lupte contra abisului și intunecului ce zace în poporul nostru. Fiecare dintre noi trebuie să poseadă aceasta morală ca el însuși să poată fi un factor hotărâtor, în orice acțiune omenească.

Morala învățătorului va aduce în sufletul sătenilor, armonie, respect, va deștepta sentimentul bine-lui, dreptății: conștiința morală.

Concluzie: Țăranii au următorul proverb »cunoaște-ți bârna în ochiul tău, nu vedea paiul în ochiul altuia«.

Prin urmare, ca ținuta sătenilor să fie morală, trebuie în primul rând să fie educatorii convinși pe deplin că posedă aceasta morală urmând pe Isus Cristos.

Ținuta morală a învă. să fie ținuta lui Isus »iubiți pe de aproapele vostru ca pe voi înși-vă«, unde spune că înaintea lui D-zeu toți sunt la fel. Hristos când a dat religia sa, a dat-o pentru întreaga omenire. La fel și ținuta învățătorului să fie impunătoare, de iubire către oameni, pace și respect prin însăși morală sa.

IV.

Credința învățătorului. Numai baza permanentă de susținere materială, nu-i de ajuns, acțiunii noastre idealiste; îi trebuie și credință vie ca să poată da societății »formarea voinței către bine și a inteligenței către adevăr.«¹⁾ Indiferent de religia din care faci parte, dă dovadă că crezi în ea, și că pentru tine e ceva sfânt, aceasta-i va face și pe ei să creadă în religia și legea lor.

Să nu conduci copiii de frică legii la biserică, ci din convingere că ești educatorul lor, dându-le »mens sana in corpore sano« și minte sănătoasă va fi numai atunci în corp sănătos, când toată bogăția culturală a poporului va fi bazată pe credință, adevăr și dreptate. »Oamenii nu sunt născuți« credincioși, ci »for-

1) Loche.

mați.« Pe aceasta bazându-ne, prin educație le vom forma credința. Deaceea »natura dându-ți un fiu, nu-ți da decât o masă brută; e datoria înv. de a da cea mai bună formă materiei maleabile din care se poate face totul.

Dacă neglijezi acest lucru, vei avea o bestie, dacă vei fi cu grije vei avea — am putea zice un Dumnezeu.»¹⁾

Prin ce s'ar caracterizat »Epoca de luminare« a sec. XVII. și XVIII. de am ajuns punctul cel mai culminant? Nu prin credință, care a fost pusă în puterea educației poporului? Ba da. Deaceea epoca »luminilor« e caracterizată de Kant, »ieșirea omului din minoritate, de care era singur vinovat.« În ce privește credința poporului în tradiție, și'n special pe terenul religiunii, să se bazeze pe rațiune »manifestându-se prin încrederea în religiunea însăși, nu în autoritate.

»Dați credinței cinstea și locul ce i-se cuvine în lume și omenirea își va da lupta biruind, și va fi cea mai bună lume din câte poate face omul« zice un mare gânditor, iar apostolul Pavel »fără credință nu este cu puțință a plăcea lui Dumnezeu.«

Credința înv. va fi rădăcina fericirii sătenilor. Ținuta lui morală, religioasă, liniștea sufletească în țaria credinței va aprinde lumina cunoștinței, va iniția puterea de muncă, întări curajul și speranța în orice ne-
caz a poporului pentru a învinge nedreptatea.

Să avem în vedere, că numai credința și religia poporului românesc au putut înfrunta toate greutățile și a susține viața în toate vremile sub povara nevoilor.

»Credința cu puterea ei de vrajă a înfrățit pe toți fiii neamului, dând prin luptele de izbăvire cea mai strălucită înfațișare individualității noastre etnice.«²⁾

V.

Ținuta politică învățătorului.

Tinerii eșiți de pe băncile școalei entusiasmați cu

1) Revista Învățătorul Român pag. 264.

2) Rev. Tinerimei Română. pag. 154.

o dragoste nemărginită de muncă, cu o credință, că cu mănunchiul de cunoștințe ce le posedă în puțin timp vor schimba fața lumii. Și aceasta s'ar apropia de adevăr, dacă cei mai mulți n'ar cădea în păcatul de a se vâri în politică. Iar când a pășit pragul școlii și a intrat în politică, greutățile deja îl preîntâmpină în carieră. În scurtă vreme i-se distruge energia, posibilitatea inițiativei, îl vezi desgustat de muncă, nemulțumit de toată lumea. Iată-l, e mașina ce se învâрте fără vre un rost în viață.

Prin aceasta să nu credeți, că doar aș fi de părere să nu facă înv. politică. Ba chiar contrar, zic, înv. în politică are cel mai însemnat rol, care este baza de solidaritate în toate domeniile, pentru neamul românesc. Inșă politica înv. trebuie să fie politica națională, mai presus de orice discuție, deasupra tuturor partidelor, pentru prosperarea neamului.

Să nu se bazeze înv. pe aceea, că are dreptul de a alege și de a fi ales. Nimeni nu-i poate nega că nu, însă în realitate lucrurile sunt cu totul altcum; când înv. face parte din vr'un partid, ceilalți din alte partide îi vor fi contrari. Din aceeași dată se vor face fel și fel de acuze și vorbe rele pe socoteala lui.

Când are contrari, demnitatea, autoritatea și progresul moral-cultural descrește din zi în zi, armonia dintre el și săteni devine ură, răsbunare, vorbe rele, reclame la autoritățile superioare, dejosindu-te.

Ținuta politică a înv. în sat să fie politica școlară culturală și economică și nu de partid care pe cât îl înalță azi cu atât mai mult îl vâra în noroi mâine.

Inv. are dreptul de vot, va vota și el unde va crede de bine ținând în secret — fiind votul secret — dorințele sale. Referitor la acest punct s'ar putea vorbi mult de tot, de unde ar reeși dreptul pentru înv. și să facă politică și să nu facă.

Inșă autoritățile noastre competente, au prevăzut stîrbirea autorității și a demnității învățătorului prin amestecul în politică și deaceea au interzis orice amestec al învățătorilor în politica de partid.

Prin aceasta Dnii inspectori, ne-au păstrat armonia, morala și autoritatea nepătată față de popor, arătându-ne că politica noastră e școala, căci numai din școală pleacă tot ce-i nobil, frumos și moral, pentru a distruge sentimentele inferioare de cari e stăpânită cea mai mare parte din popor azi.

* * *

Din toată expunerea de mai sus, reese în mod clar constatarea că rolul învă. ca ținută în educație e mare, că obligațiile sale sunt imense, că greutățile și mai mari. Toată munca toate eforturile vieții, aplicând toate metodele, de către un învă. vor fi puțin îmbucurătoare, ba chiar fără rezultat, dacă ținuta-i va lipsi. Prin urmare ținuta învă. față de săteni e un subiect, ce trebuie să ne preocupe, și e unul din cele mai grele, după cum am spus la început, pentru că e un drum mijlociu și care la cea mai mică abatere te face să cazi în prăpastie.

Înv. când își alege cariera de educator, să știe că nu va fi domn; ci un martir al neamului, puțin considerat, ocărât, hulit, privit ca un pierde vară, și'n toate acestea credința lui trebuie să-i fie plină de speranță că va învinge. În toate greutățile vieții să n'aștepte răsplata muncii, nici recunoștință, căci munca lui e mai presus de orice, pentru a fi valorificată, e o muncă sfântă pentru binele unui neam care va avea recunoștința la timpul său.

Înv. în toate ocaziile, va avea o ținută blândă demnă ca îmbrăcăminte, morală, credință etc. adecă ținuta și credința lui vor fi un izvor de viață armonioasă, un izvor de viață vie, un izvor de sănătate, belșug și cel mai de frunte chezeș pentru asigurarea viitorului României Mari.

Și'n toată viața sa va căuta să dea toată onoarea cuvenită Statului »conlucrând la organizarea și asigurarea Statului, pregătindu-i prin instrucție și educație cetățenii necesari.«¹⁾ Pentru aceea oricât ar fi de neînsemnat postul de învățător și de puțină valoare

1) Rev. Lanură pag. 251.

în fața altora, învățătorul în cugetarea sa are drepturi egale, în presă și'n societate alături de savant. Capabilitatea de cugetare, manifestată, bine documentată, toate vor fi valorificate de societate, care-i în drept să selecționeze și valorifice ideile.

* * *

La cele spuse mai sus doar atât mai rămâne să spun: Sărman învățător ce greu rol ai tu! Actor ce apari pe scenă tânăr și înflăcărat și la finea tragediei te afli bătrân și încărunit. Toată viața ta e jertfa, toată răsplata ta un nimic. Biet salahor ce însuși te numești apostol pe când în fine ești un martir al vremilor ce nu te înțeleg. Nimic înbucurător n'ai; până și amintirile îți sunt acoperite de un strat subțire, de praf al școlci, ce ți-a fost închisoarea ta și idealul tău. Cei ce nu te înțeleg îți sunt dușmani sau te disprețuesc, cei ce te înțeleg te dau de-o parte. Partidele te-au vrut instrument, guvernele muritor de foame. Alții se'mbucură, iar tu ai 100 Lei pe zi, când leul nu face nici cât un cal de turtă.

O! dar ce zic; Cine e mai supus ca tine tuturor neajunsurilor, cine are ca tine atâtea ordine de'mplinit și atâtea prescripții de urmat?! Închis într'un sat unde orice cuvânt e auzit și orice pas e urmărit, unde nu-ți poți permite nici o libertate și nici un zâmbet de teama unei urmări, ce poți să fii dacă nu un sclav al societății, un sclav interesant și neînțeles cărui i-se cere înainte de toate împlinirea tuturor dispozițiilor, să fie un om al ordinii, pe când tu ești plătit cel mai disordonat.

Biet martir ce să faci contra acestei realități? Nimic. Resemnează-te. Gândește-te că va veni o vreme, când va fi prețuită munca ta, când vei fi și tu răsplătit și când însă nu vei avea lipsă de nimic și de nici o răsplată.

— fine —

Pop Ștefan
președintele Cerc. Cult.
No. V. Bărcău — Bihor.

Rolul învățătorului în școala primară pentru solidaritatea cetățenească.

Toți aceia cari am urmărit evenimentele normale după războiul mondial, în care toată lumea și în special muncitorimea a făcut mari sacrificii, am putut să vedem și observăm și azi dezvoltarea unui curent de mai multă dreptate, de perfectă egalitate și de combatere a exploataării, care a început să pătrundă în mintea și sufletul tuturor și mai cu seamă în aceora, cari suferiseră până atunci.

Conducătorii unor popoare, necunoscători ai mijloacelor de ridicare a „talpei țării“, necunoscători ai psihologiei sociale sau mai de grabă de rea credință, au ales ca mijloc de ridicare al lui, lupta de clasă. Exemplul îl avem în Rusia, unde proletariatul, muncitorii manuali, crezând că prin asta vor aduce fericirea tuturor, nu atât a țăranilor muncitori de pământ cât mai cu seamă muncitorilor industriali, au încercat și chiar au reușit să distrugă clasa burgheză și odată cu ea și capitalismul burghez.

Se înțelege, că lupta lor a degenerat și s'a ajuns și la exterminarea aristocrației intelectuale, punându-o și pe aceasta în rândul împilatorilor și exploataților de odinioară.

Că ce urmări au avut aceste fapte necugetate a proletariatului, executate cu exclamările „Slobodna, Slobodna“ ni-le istorisesc soldații noștri, cari au trebuit să îndure mizeria nedescrisă în timpul de 1—4 ani cât au fost prizonieri în timpul războiului mondial. Pe lângă aceste, descrieri, făcute de martorii oculari, urmate după 1917 în Rusia ne mai lămuresc destul de clar asupra stărilor de acolo și ziarele, cari în articole întregi descriu starea haotică de acolo, care se rezumă în: micșorarea producției și chiar suprimarea ei în toate ramurile și direcțiile: foametea și desnădejdea, semănate din abundență peste tot.

Din exemplul dat mai sus cu Rusia, se constată, că această tactică sau acest mijloc, în loc să aducă fericirea, a adus anarchy și distrugerea unui popor.

Toate aceste au urmat de acolo că în Rusia a existat în trecut o clasă aristocratică și alta a moșicilor și apoi prin asta circulația valorilor de jos în sus era împiedecată.

Acum să vedem că în privința aceasta noi Românii cum stăm. La noi clase sociale bine distinse cel puțin dela consolidarea Statului român încoace, n'au fost, dar și ce au fost în ceva măsură mică, după întregirea neamului, au fost epuizate cu totul. Este adevărat că pe vremea mitropolitului Veniamin Costache, accesul la cultură a fiilor din popor era împiedecat, tot la fel și pe vremea regulamentului organic, dar dela Unirea Principatelor încoace această piedecă a fost înlăturată și calea progresului a fost deschisă pentru toți fiii poporului dornici de a se cultiva. De aici se explică că la noi n'au fost fricțiuni între clasa țărănească și clasa orășânească și lupta s'a dat numai între speculatori și speculați, iar exploatații sunt din toate clasele sociale, adică și din aceia a țăranilor și din aceia a orășenilor. Speculatorul este de aceeași origine și dușman atât al unora cât și al altora.

Din aceste rezultă un lucru hotărât și anume: numai prin înfrățirea tuturor claselor sociale, prin crearea de idealuri comune și cu caracter național pentru toți fiii acestei țări se poate aduce mulțumirea tuturor, iar țara câștigându-și prin asta rolul ce i-se cuvine în mijlocul celorlalte popoare civilizate.

Intrucât aceste lucruri nu sunt înțelese de toți și în special de pătura țărănească, noi învățătorii avem datoria de a porni o acțiune dărză de luminare și de înfrățire. Acest lucru însă prin vorbe prea puțin se poate face, în măsură mare numai prin fapte se poate realiza.

Faptele prin care acest lucru s'ar putea realiza ar fi următoarele:

Să îndreptăm ura sătenilor contra speculatorilor ori care le-ar fi originea și să-i înarmăm cu mij-

loace de rezistență cum sunt cooperativele de consum și de produse, de vânzare în comun a cerealelor și pentru ca poporul să ajungă la bani ieftini trebuie să-i sfătuim a-și constitui bănci populare și a federa mai multe la oaltă, căci așa vor avea încrederea Statului, care pe urmă le va acorda împrumuturi ieftine și pe o durată mai lungă.

Convingerea despre foloasele armoniei sociale se poate insufla în inima poporului prin conferințele ținute la Cercurile Culturale, prin disertațiile domnilor conferențieri ai Centrelor Culturale, prin șezători, căminuri culturale, care trebuiesc neapărat organizate în toate părțile și în special prin biblioteci populare cu cărți în care cele mai superioare doctrine politice și sociale să fie scrise pe înțelesul tuturor. Cu aceste ocazii trebuie să spunem sătenilor că toți suntem fii ai aceluiaș popor, nedespășindu-ne nici prin compoziția sângelui și nici prin titluri de nobleță; că fiecare se poate ridica prin capacitate și muncă încordată până la cele mai înalte trepte sociale și că indivizii constituiți într-o societate omenească, nu pot prospera decât prin ajutorul ce și-l dau reciproc unii altora, precum și prin perfectă înțelegere și comunitate sufletească.

Aceste ar fi produsele activității extrașcolare din partea noastră; pe lângă aceste mai poate contribui învățătorul la promovarea acestui frumos scop și prin activitatea ultrașcolară și anume: înarmând pe copiii ce-i are sub conducerea sa cât mai bine pentru viață, făcând apel totdeauna la forțele lor active.

Trebuie să lăsăm la o parte școala tradițională văzând că nu ne dă roadele așteptate și nu pregătește absolvenții pentru viață și asta se explică prin aceea că în trecut s'a apelat numai la facultățile receptive, pasive ale copiilor nu și la cele active.

Aceasta procedură treptat treptat, trebuie s'o neglijăm cu totul, înlocuind-o cu activitatea vitalității timpului prezent. Prin aceasta doar s'ar înarma copilul cu mai puține cunoștințe, dar ar fi cu mult mai solide, pregătin-

du-l pentru viața pretinsă de solidaritatea națională. Ca acest lucru să se poată înfăptui, ar fi de dorit, ca în clasele primare să se adauge un obiect special de educație socială și cetățenească. La predarea acestui obiect am stărui cât mai mult asupra drepturilor și datorităților ce le are orice cetățean în țara aceasta, pentru ca atunci, când aceste drepturi îi vor fi călcate, să știe să și le apere pe cale legală, iar nu să-și acumuleze ura zi cu zi în sufletul său și în cele din urmă să treacă peste legi la violențe și revoluții.

Când toți învățătorii timpului prezent ne vom nizuți ca din condițiunile aci schițate nimic să nu fie trecut cu vederea, rolul nostru în școala primară pentru solidaritatea cetățenească va merita toată lauda.

Cuceu, la 14 Martie 1929.

V. Pușcas.

Sentimentul național.

de *Iuțiu Vasile,*

Cioamani.

În urma războiului mondial, statele, aproape toate de pe glob, au slăbit materialicește, iar moralul a decăzut, oamenii s'au înrăutățit.

Conducătorii popoarelor par convinși, că remediul, îmbunătățirea, poate veni numai dela pace...

Toate țările slăvesc pacea, iscăbind pactul Kellogg, iar protocoalele de neagres une se înmulțesc mereu...

În același timp, însă, jertfesc totul pentru aeroplan, crucișetore, dirijabile metalice, etc.

Țările „învinse“ construiesc vase comerciale cari la nevoie, foarte ușor se pot transforma în periculoase nave de războiu.

Se inventează zilnic, noi mijloace de distrugere, noi gaze lacrimogene, axfixiante, etc.

Această emulație între țările înfocate aderente al: „*si vis pacem para bellum*“-ului, de a jertfi tot materialul, de a întrebuința geniul inventiv pentru perfecționarea și

îmulțirea mașinărilor infernale, distrugătoare de vieți omenești, nu trebuie să ne lase nepăsători nici pe noi învățătorii neamului românesc. Cine poate susține că protocolul de neagresiune Litwinow, are puterea de a nimici jindul, cu care colosul de răsărit privește scumpa noastră Basarabie?

Dacă un nou războiu nu ar aduce nimic bun României, nici lumii întregi chiar, acest timp de pace — de o mie de ori mai înarmată de cât după războiul franco-german — ne impune nouă, dascălilor, intensificare prin școală și afară de școală, a singurului mijloc ce ne stă la dispoziția noastră, dar care mijloc e cel mai sigur pentru menținerea integrității noastre teritoriale și cel mai rapid de a răspunde rânjitorilor de colți a dușmanilor noștri: *Sentimentul național, patriotic.*

În aceste timpuri, însemnătatea cultivării acestui sentiment e mai mare ca ori când...

Faptele și nu vorbele dușmanilor sau prietenilor noștri de azi, ne arată urma olămaditorilor generației de mâine, că putem neglija orice obiect, orice studiu în clasă, dar cultivarea sentimentului național trebuie să fie o călăuză în toate acțiunile noastre de educator al popoului român!

Ungurii, își au deviza lor afișată pe pereții școalelor și chiar al locuințelor: „*Trăim și vom muri pentru Transilvania*“.....

Noi ce devize avem? Ce urmărim noi prin frământarea anuală a programelor analitice? Da, cultura, cunoștințele, umanitarismul, sunt lucruri excelente, însă noi nu trebuie să uităm sau să lăsăm neînțelese, marile probleme a neamului nostru, ca națiune.....

Dacă defăimările lordului Rothermére nu ne fac nici cald, nici rece, frecările dintre popoare, mocneala suspectă ce se observă în atmosfera internațională, isbitorul contrast între ceea ce spun și ceea ce fac — după culise — marile și micile puteri, dovedesc, că e necesară renașterea în poporul nostru, a puternicului imbold de conștiință națională! *Nu devize pe pereți, nici vorbărie*

goală; infiltrarea în suflute, injectarea în inimi și sânge a simțului dragostei de neam și jertfă pentru patrie!! Trebuie trezită conștiința că la hotarele scumpei noastre moșii, lupii ce-și arată colții sau își țin ghiarele ascunse în teaca vicleniei, așteaptă momentul oportun, pentru nimicirea noastră. Acest moment trebuie să ne găsească gata, nu cu cunoștințe de savanți și aere mefistofelnice sau ură între frați, ci cu dorul arzător de a fi vrednici de strămoșii noștri!...

Trebuie deci, să acționăm metodic în munca noastră de a cultiva simțul demnității naționale și a sentimentului patriotic. Trebuie ca noi învățătorii să pătrundem în nirvanicul viitor apropiat sau mai îndepărtat, trebuie să fim înșine pătrunși de sentimentul ce vrem să-l cultivăm în ogorul neamului nostru.

Înțelegând însemnătatea imperioasă a unei conștiinți naționale bine dezvoltată, trebuie întâiu să ne educăm singuri în acest spirit! Moleșala în care lăncezim, micile intrigi dintre noi, trebuesc eliminate!

Cum noi suntem, — cei mai mulți, — în imposibilitate de a ne cultiva în societate, căci la sate nu o avem, nu putem participa la serbări, conferințe, teatre etc, de unde pe lângă alte cunoștințe, ne-am putea câștiga puterea de a pătrunde marile probleme de stat și unde am avea ocaziunea de a fi pătrunși de însemnătatea sentimentului patriotic, trebuie să ne folosim de singurul mijloc ce-l avem: *cărțile*.

Nu vom ceti pleava literaturii, dar nu ne vom lăsa influențați nici de tendenționismul scrierilor umanitariste, când tot ce avem noi mai scump e conștiința națională și totul ce ne poate asigura un viitor de aur, e sentimentul patriotic...

Sunt minunate povestirile lui Andersen, romanele contemporanului Dekobra sau criticile literare ale lui Dobrogeanu Gherea, ele nu ne dau însă ceea ce e râvnit de sufletul nostru românesc: flacăra simțului patriotic.

Ceea ce se potrivește cu spiritul nostru, ceea ce e suflet din sufletul nostru, sânge din sângele nostru, bu-

curie sau durere, ură sau sbucium, isvorătoare din inimile noastre de români, nu sunt nici scrierile umanitariștilor străini, nici operele de artă exotică, nici simfoniile lui Bethowen sau armoniile perfecte ale lui Strauss, ci modestele lucrări ale clasicilor noștri, ale trubadurilor noștri mai mult sau mai puțin cunoscuți de străini, e arta noastră națională, e doina, neîntrecuta noastră doină!

Operele străine vor atinge simțitoare corzi în sufletele noastre, dar „focul sângelui românesc” se aprinde numai din flacăra ce licărește în „banul mărăcine” — simbol a tot ce e românesc!.....

Un învățător să nu fie, care să nu fi cetit, să nu fie gustat din tot ce e artă românească.

Numai ce e în spirit românesc, poate face parte integrală din sufletele noastre.

Dacă noi, creatorii generației viitoare, vom fi adevărați români, pătrunși de dorul și focul sacru al dragostei de neam și jertfă pentru glie, mijloacele nenumărate de a transplanta floarea de foc a simțului patriotic în sufletul poporului, vor veni dela sine.

Predarea obiectelor de învățământ, lectura, conferințele, întrunirile, contactul dintre noi și cu poporul, să se facă în spiritul românesc, să fie călăuzite de sentimentul patriotic, național.

O clipă, să nu uităm a desvolta sentimentul național, salvatorul neamului nostru.

Chestiuni didactice.

Cum se poate preda cu ușurință învățământul intuitiv în școala primară?

Forma intuitivă a învățământului a fost cunoscută încă la popoarele antice: la Greci și Romani. Totuș metoda intuitivă n'a devenit un mijloc sigur în școalele primare, până 'n secolul XVII-lea.

Comenius este cel dintâiu în sec. XVII-lea, care a întrebuițat în mod practic învățământul intuitiv în școala primară. Deaceea putem zice că:

Că »Comenius este autorul adevărat al intuiției». tră sfârșitul veacului al XVII-lea și la începutul secolului al XIX-lea, înv. intuitiv — devine un principiu domnitor în învățământ; prin munca stăruitoare a marelui metodist: Pestalozzi.

«Inv. intuitiv este fundamentul tuturor cunoștințelor», — spune Pestalozzi.

După Pestalozzi mulți dintre pedagogi au discutat asupra chestiunii dacă înv. intuitiv este un obiect aparte, sau este un principiu didactic? Chestiunea aceasta acum este definitiv hotărâtă. Pedagogii de azi spun că:

Inv. intuitiv este un învățământ fundamental și pregătitor — pentru celelalte cunoștințe.

Deaceea înv. intuitiv trebuie să ocupe locul întâiu în orice școală și trebuie să fie primul învățământ în școala primară. El este temelia întregii educațiuni.

Scopul material a învățământului intuitiv este: »Să facă progres în limbă» — lărgind cercul cunoștințelor școlarului prin exerciții sistematice.

Scopul formal este: Desvoltarea cugetării, vorbirii, judecății. Desvoltarea sentimentelor și a voinței — prin urmare: caracterului moral.

La predarea ori și cărei lecții -- trebuie să urmărim anumite condițiuni, — și anumite legi! Așa este și la predarea învățământului intuitiv: Trebuie să procedăm conform treptelor formale.

Cea dintâiu datorie a învățătorului este de a cerceta, ce cunoștinți au copiii — și cum pot ei să le exprime în vorbire și numai după aceea să începe învățământul intuitiv.

Conform principiului didactic că: »Inv. să fie natural« fiecare lecțiune de inv. intuitiv, trebuie să plece dela cunoscut — la necunoscut și dela aproape la departe. Adică începem cu lucruri despre cari școlarii au oarecare cunoștinți — și continuăm cu alte necunoscute — cari sunt potrivite cu gradul lor de inteligență. De exemplu: În primul loc să intuim obiectele, care înconjoară pe școlari Școala, obiectele din școală, din clasă — apoi casa părintească. Obiectele din casă: masa, scaun, pat etc. Să facem după aceea comparație între școală și casa părintească și a. m. d.

Știm din psihologie, că toate ideile ce le avem despre lucruri — le căpătăm — cu ajutorul simțurilor. Numai atât știm cât am intuit, numai atâtea idei clare avem, câte ni le am format prin intuițiuni. — Deaceea este un lucru principal (să plecăm dela concret la abstract) să facem totdeauna: „*intuiție directă*“, prin prezentarea lucrurilor în natură. Să-i arătăm tot ce se poate vedea, auzi, mirosi, gusta, pipăi! Să învețe copilul a întrebuița bine simțurile, a vedea și a auzi drept, a privi multe și a le observa, a spune drept cele învățate, și auzite într-o limbă corectă.

Inv. intuitiv să fie activ!

Este în natura copilului de a fi activ. Dorința lui este de a vedea, de a auzi, de a atinge orice!

Deaceea intuiția trebuie aplicată în predarea oricărui obiect, căci numai lucrând înaintea școlarilor, arătând, desemnând în fața lor — numai mergând de-

la intuiție la abstracțiune se poate învăța mult mai ușor și cu folos.

Să plecăm dela simplu la compus, adică să tratăm — numai un singur lucru, sau o singură întâmplare — căci nimic nu slăbește mai mult atențiunea copilului; ca mulțimea chestiunilor de tratat.

Pe lângă toate acestea — scopul suprem: »progres în limbă« — îl vom atinge — numai și numai așa: dacă învățătorul nu se va mulțumi ca școlarii numai să știe ceva despre cele învățate; ci îi va obișnui — a-și exprima acele cunoștințe într-o limbă corectă.

La răspunsurile mai grele să oblige pe școlari a le zice în cor.

Lucrând așa — învățătorul va face ca școlarii să le exprime clar, cu ton și accent bun, într-o limbă literară — și atunci a ajuns scopul dorit: a făcut progres în limbă.

Biușă, luna Februarie 1929.

Elsa Horváthy,

înv. de stat.

Educația fizică

Școala activă impune educatorului efectuarea unei educații integrale. Sub acest raport înțelegem ca preocuparea noastră să se extindă asupra tuturor ramurilor, facultăților și a chestiunilor cari sunt în legătură cu promovarea vieții fizice și psihice umane. Cum chestiunile sunt multe și complicate se impune o cunoaștere temeinică a tuturor elementelor cari ne ajută sau ne împiedică lucrul și mai vârtos se impune cunoașterea îndeaproape a principalului element de educație: *copilul*.

Mă opresc și subliniez în primul rând latura noțiunii care ne prezintă pe copil ca pe oricare creatură biologică, menită să treacă prin cele trei mari evenimente: nașterea, viața și moartea. Când vorbim însă de ființa omenească trebuie să luăm în considerare că omul nu e menit a duce pe acest pământ o viață animalică, oarbă, condusă de simțul instinctului mărginit; el fiind Coroana creaturilor inzestrat

cu toate facultățile spirituale cari îi dau posibilitatea de a se ridica asupra tuturor viețuitoarelor acestui univers. Desvoltarea omului este înceată locmai pentru a se putea mai bine plămădi în vederea vieții deosebit de lungă în raport cu a altor viețuitoare și trece prin anumite stadii, inerente dezvoltării, fiecare însă corespunde unui scop bine determinat.

Noi cei ce ne ocupăm cu educația omenească, — învățătorii, — știm că omul numai atunci e om când pe lângă posesiunea unui spirit bine dezvoltat și bine îndrumat mai posedă și un fizic dezvoltat armonic în toate trăsăturile sale; Minte sănătoasă în corp sănătos. Aceasta se obține prin educația fizică ce trebuie făcută individului uman.

A face educație fizică cuiva e tot atât de greu pe cât e de greu a face educație psihică. Am citit părerile oamenilor pricepători în această ramură și am văzut că ei aprofundează chestiunea atât de mult că trecând pelângă toate considerațiunile o privesc dela prima licărire de viață, din momentul concepțiunei ființei omenești, spunând că produsul acesteia, indiferent de condițiunile bune sau rele în cari s'a produs, — are nevoie de un total de condițiuni de dezvoltare pentru a obține embrionul, fătul, copilul. De aceste condițiuni primare atărnă o bună și frumoasă educație viitoare a copilului. — Condițiunile de dezvoltare pot fi interne și externe. Și când zicem dezvoltare ne gândim negreșit la nutriție și creștere. Iar când zicem nutriție și creștere nu înțelegem îndată o supra încărcare de elemente și hrană ci înțelegem totalul de schimbări fizico-chimice ce se produc în organismul omului și cari culminează în faptul viu al însăși dezvoltării și al măririi capacității de viață în genere.

Când privim copilul din acest punct de vedere, acesta ne apare mai individualizat față de mama sa, față de care constatăm un raport strâns, bazat pe faptul fundamental al vieții și a bunei dezvoltări care e ajutat de alăptare, nutriție. Deci prima care face educație fizică este mama care-și dă mai întâiu trupul și apoi sufletul spre a da vieții un nou om. Acest rol pe cât de greu pe atât de sublim trebuie înțelege cunoscut și pătruns. Un copil bine alăptat, bine nutrit se va dezvolta conform impulsului inițial ereditar în condițiunile cele mai bune. De aci se desprind și alte elemente concomitente cu dezvoltarea : ținerea copilului la sân, alăp-

țarea, așezarea lui, libertatea mișcărilor la torace și membre la sân și în leagăn. Asigurând libertatea mișcărilor asigurăm dela primul pas dezvoltarea musculară, a căilor nervoase și centrilor nervoși.

Deosebirea între un copil rău nutrit, rău ținut, rău așezat și între altul bine ținut, nutrit și așezat este mare căci însăși poziția dobândită prin ținere ori așezare paralizează sau ajută mișcărilor iar nutriția îmbogățește corpul cu elementele necesare dezvoltării. Deci e foarte greșit când se așează copilul în anumite poziții dăunătoare, după bunul plac al celor din jurul lui; el totdeauna trebuie lăsat liber căci nu silind ci folosind anumite dispozițiuni și posibilități ale copilului îi putem asigura o bună dezvoltare printr'o tot atât de bună educație fizică.

Odată cu pașitul pentru copil începe o nouă viață căci din mers vine jocul.*) Din joc reiese nu numai dezvoltarea fizică ci și cea psihică. Cunoaștem prea bine puterea ce jocul o exercită asupra copilului, care-l pune în tot felul de atitudini din cari pe lângă că profită în primul rând fizicul, dar profită și psihicul. Prin joc copilul nu-și asigură numai dezvoltarea forțelor fizice ori a unor forme de desfășurare a acestora în chip armonios ci se asigură dezvoltarea psihicului prin dezvoltarea simțurilor, înmulțirea impresiilor și a senzațiilor, prin dezvoltarea stărilor afective bazate pe joc, prin dezvoltarea imaginației, a spiritului de observație și a celorlalte facultăți intelectuale. Izolarea educației fizice și psihice la o anumită epocă, cum suntem deprinși, — ne apare o greșală. Ele trebuie să meargă împreunate. Dealtfel copilul pus la o activitate unilaterală continuă, va suferi într'un fel sau altul în dezvoltarea sa!

Părerea că copiii la intrare în școală au ajuns la o dezvoltare suficientă e greșită. În privința aceasta ne edifică faptul creșterii și dezvoltării fizice mai incete observate la copii în școala unde sunt supuși la o activitate intensivă psihică. Acesta este adevărat abuz comis în dauna copilului căci nu păstrăm echilibrul între activitatea fizică și psihică și capacitatea executării individului, — principiu aplicabil și la adulți și care trebuie respectat cu rigoare.

E o crudă greșală când cerem copiilor gimnastică de

*) Jocul va forma un viitor articol mai amplu.

forță, mișcări complexe la comandă cari știm că-l obosesc nu numai pe copil ci și pe adult. Lucrul fizic intensiv aduce după sine nu numai oboseală fizică dar și psihică. Și vice-versa. Acesta e adevăr constatat de cei mai de seamă cercetători de care e bine să se țină seamă. După una din aceste activități e bine și trebuie să se țină un timp de repaos. După o muncă nu prea intensivă se poate înțelege în tot cazul un joc de scurtă durată, afară în aer liber. Nu trebuie însă supus copilul la acte cari l-ar obosi.

A educa nu înseamnă a creia. Fiecare copil poate fi numit dezvoltat în felul lui cum a venit pe lume. De aceea spuneam mai înainte că educatorul trebuie să-și cunoască bine elementul pe care îl are înainte și apoi va face distincția între mișcările de agilitate, mlădiere, iuteală, forță, rezistență, etc. ce se cer băieților și fetelor. Va greși dacă nu va face acest lucru pentru că mușchii și oasele sunt compuse din indivizi cari posedă aptitudini și inaptitudini și în consecință anumite mișcări vor fi executate cu mai mare ușurătate de unii și nu vor fi executate, poate, deloc de alții.

Scopul educației fizice se stabilește la dezvoltarea maximum de capacitate de viață în maximum de dezvoltare armonioasă. Aceasta cere să punem pe elev să execute anumite mișcări pentru cari fără discuție e apt și cari îi pot asigura dezvoltarea tuturor capacităților de viață oprind la început și îndreptând greșelile ce s'ar ivi.

Copilul iubește mișcarea care-i asigură dezvoltarea; desigur inconștient. Se cere însă din parte-ne multă precauție. Având în vedere că musculatura copiilor nu e deplin dezvoltată în consecință nici forța lor; osificarea neterminată, ei trebuiesc scutiți de exerciții prea grele. Supunând la un program de gimnastică greu pe un copil obosit și rău hrănit, el va pleca dela ora aceasta mult mai prăpădit și mai extenuat decât s'a prezentat. Mișcarea e deci o necesitate pentru copil. Ea trebuie folosită fără abuz și între împrejurări corespunzătoare, acomodată condițiunilor cari o fac accesibilă scopului urmărit.

Element principal, care promovează dezvoltarea fizicului este aerul și curățenia. Aerul curat ajută și întărește plămânul, asigurând o bună doză de căldură corpului prin asimilare gazelor ce de aci trec în organismul omului, mărind

prin aceasta capacitatea toracică și întărind vigoarea corpului. Valoarea aerului curat este indescritibilă și fără aer nici că putem concepe viață. — De aceea nici nu stăruiesc asupra lui.

Curățenia e a doua parte din sănătate. Corpul omenesc în continuă lucrare, se consumă însuși și dacă nu ar fi astfel croit cum este nu ar putea rezista multă vreme pentru că corpurile minerale înhalate odată cu beutura sau mâncarea și din cari organismul își discerne partea sa, dacă nu ar fi date afară prin diferitele căi corosive s'ar otrăvi singur și s'ar distruge.

Aceste căi amintite elimină din corp tot ce-i străin și dăunător și precum orice cale ca să fie mai accesibilă și folositoare trebuie să fie curată, tot așa și aceste trebuiesc menținute într'o stare de curetenie ireproșabilă. Căile aceste în bună parte o constituiesc porii, niște mici vezicule pe piele, abia-abia vizibile, cari dacă nu se curățesc se umplu de tot felul de murdării cari îi împiedică dela exercitarea rolului lor atât de important. Dealtfel curățenia se recomandă și din alte multe puncte de vedere.

Desigur că am spus puțin în raport cu problema vastă a educației fizice. Am schițat în mare, felul meu de concepțiune după ce am cercetat și păreriile celor ce se ocupă cu chestiunea și am redat o mică parte din directivele ce cred bune de urmat cu intențiunea de a trezi în sufletul fiecărui educator dragostea față de această latură a educației care ar trebui să constituie o problemă socială. — Azi când conferințele mondiale trâmbiță pacea eternă iar în ascuns popoarele se înarmează oțelindu-și trupurile înarmate cu tot felul de bombe ucigătoare înțelegem mai bine ca oricând că geniul morții ce plutește asupra noastră va fi teribil când bomba va exploda.

Dela învățătorii satelor depinde regenerarea vigoarei străbune, pregătirea și oțelirea viitorilor luptători, cu braț vânos, corp puternic și sănătos; dacă ne vom trezi cu un ceas mai de vreme și ne vom strădui a face și noi ceeace fac și alții; atunci vom înțelege că chestiunea cuprinde și o latură națională care nu trebuie neglijată.

Suntem propagatorii iubirii și a tuturor sentimentelor altruiste dar suntem datori a ne pregăti, atunci când simțim nevoie pentru preîntâmpinarea oricărei eventualități posibile.

Paza bună trece primejdia rea.

Traian Cionfi.

Lecție practică.

OBIECTUL: Gimnastica Clasa III și IV.

SUBIECTUL: Executarea unui program de gimnastică.

PLANUL GENERAL.

1. Scopul material: Să știe face mișcările cari le arată propunătorul.

2. Scopul formal: Dezvoltarea spiritului de observație, memoriei și puterilor fizice.

3. Metodul: Analitic.

4. Forma: Întrebătoare, aflătoare și comunicatoare.

5. Treptele formale: Pregătirea, anunțarea, predarea și aplicarea.

PLANUL SPECIAL.

I. Pregătirea: Clasa III și IV. ieșiți afară din bănci și așezați-vă pe două rânduri. Mergeți câte doi în curte. Elevii sunt scoși în curtea școalei, așezați pe două rânduri, se aliniază. — Drepti! Pe loc repaos! — Ce fel de mișcări, am făcut noi până acum la gimnastică? R. săritura înainte, la dreapta, la stânga, etc.

II. Anunțarea: Fiți atenți, că azi vom învăța să facem alte mișcări.

III. Predarea: Uitați-vă cum fac eu o mișcare! — Propunătorul comandă: 1—2—3—4! La numărul 1, duce mâinile la piept; la numărul 2, înainte; la 3, din nou la piept și la numărul 4 lăsându-le în jos, revine în poziția de drepti.

Acum să facem cu toții această mișcare! 1—2—3—4. Se execută mișcare de câteva ori, până reușește. S'o facă B. singur! S'o facă și C. singur! Uitați-vă cum fac eu altă mișcare! Propunătorul face singur mișcarea: «Ridicarea mâinilor în sus. Tot în 4 timpi. Acum s'o facem cu toții! Se execută mișcare până reușește. Se procedează la fel, ca și la prima mișcare. În felul acesta propunătorul arată elevilor cum să facă rotația capului, plecarea corpului în toate direcțiile, apoi mișcarea piciorului drept înainte, înapoi și în lături.

IV. Aplicarea: Acum să vină unul din voi, să comande în locul meu! Elevul vine, e pus să comande și să facă cu colegii lui toate mișcările cari le-a învățat în acel timp.

Alex. Marinescu.

Sălajul.

Comuna Etea.

La dreapta șoselei Tășnad-Andrid, la vr'o 5 Km. departe de comuna Chereușa, visavis de Pirul Nou, se află Pusta (ferma) Etei, a fraților Kandel.

Câteva familii de lucrători, locuiesc în casele moșiei ce se află de o parte și de alta a drumului de țară, care merge paralel cu Eriul și trece o despărțitură a sa prin fosta comună Siuna spre Sudurău; iar cealaltă ramură vine în comuna Chereușa.

Călătorul strein locului, va lua drept un ținut pustiu, fără nici o importanță pentru el, această alcătuire de case și magazii, cu toate că cândva, nu de mult, aici a fost o comună curat românească, cu așezăminte pentru aceea vreme, demne de reamintit. Deaceia azi, când posibilitățile vieții ne sunt la îndemână, bine-i să ne interesem de trecutul locurilor ce le călcăm, căci pretutindeni vom găsi urme ale poporului nostru, care deși apăsât și gonit, totuși s'a menținut, pentru a putea aduce dovezi clare, că întreaga glie dintre Nistru și Tisa, ne aparține nouă și nicidecum acelor ce prin lăcomie ne contestă acest drept. Căci, deși marea majoritate a poporului a fost lipsită de pământ, totuși n'a pierit, ci și-a dus greul de azi pe mâne, privind mereu ivirea zorilor fericirii sale, care au sosit în zilele noastre.

Comuna Etei se întindea pe lângă șoseaua județeană amintită, în sus până la »Ciotrong«; în jos, până la grinduțul sau delureț, unde se afla bisericuța. Tot pe acea ridicătură, azi marcată prin câțiva mărăcini, se află și cimitirul, în jurul bisericii, cum erau pe vremuri. În lățime acest sat înainta spre Siuna până la izvorul ce iese la suprafață de lângă podulețul unde drumul se bifurcă.

Hotarul său se spune că era nu tocmai mare dar cuprindea pământ bun, cum dealtfel este și azi.

Locuitorii erau muncitori de pământ, harnici, dar obișnuiau a merge săptămânal la târg în Tășnad, unde își desfăceau produsele și de unde plecau, se zice, turmentați de beutură

și nu se opreau cu carele până ce nu treceau peste porți, nimicind în nesocotința lor avutul, care trecea în mâinile bogătaşilor. Aceste spuse despre obiceiul lor din vechime, ne par adevărate, căci numai astfel ne putem explica pustiirea comunei Etei, ce își avea începutul pela 1546, după datele monografice și nimicirea în prima jumătate a secolului XIX.

Cât privește existența instituțiilor ei, ne-o spune clopotul, care a fost dat bisericii din Pir, deoarece Etea, era filială la Pir. Dar, preot local, precum și școală, nu putem ști dacă a fost vr'o dată. În această privință ne lipsesc izvoarele ce ne-ar folosi. Despre clopot, locuitorul Duca Ion din Sărvăzel, care abia acum 40 ani a părăsit casa sa ce și azi se găsește între celelalte clădiri ale proprietarilor moșiei, ne spune de ducerea lui la Pir. Mai reamintește acest locuitor că nu dorea nici în ruptul capului să se despartă de satul său, în care rămăsese singur, fără altă posesie decât locuința.

Spune că la căsătoria sa, care a avut loc înainte de 1860, erau încă 6—7 familii în comună. De el s'a rugat proprietarul moșiei ca să plece, promițându-i ajutor gospodăresc în altă parte.

Pe harta județului Sălaj, figurează ca comună, deși n'are acest aspect în realitate. Ea, ca și Siuna făcea farte din lanțul de comune românești ce se aflau pe partea dreaptă a Eriului. Azi numele lor se mai păstrează numai pentru numirea locului, fiind șters din rândul comunelor, cum de fapt s'a întâmplat cu multe comuni românești, ce au devenit domenii întinse ale străinilor venetici.

Dovezile acestea ne fac să credem că răpirea poporului nostru în aceste ținuturi fertile e datorită nu numai asupririi, ci mai mult inculturii. Poporul era lipsit de cultură, lucru de care au profitat străinii și în special acei ce au știut cum să-l specule luându-i avutul și punându-l pe drumuri. Așa au căzut mulțe sate, pradă beuturii, judecății și nepăsării de ce-i al lui.

Dacă în trecut s'a întâmplat aceasta, spre paguba noastră, sperăm că azi, când cultura se infiltrează prin toți porii în masele mari ale norodului românesc, să reînviem trecutul, printr'o muncă chibzuită, lipsită de lux și vișuri, ca să putem arăta streinilor că suntem în stare a ne redobândi ce vremile vitregi ne-au luat.

Chereușa, 29 Aug. 1929.

N. D. Corăciu
Învățător.

Pagini de literatură.

Tragedii rurale

VI.

Cum afirmase primarul — urmările secetei începură să se simtă — Pe câmpuri porumbul se vestejise — vedeai spuma albă a vâlvătailor cum se prelinge pe firele verzi — cum acestea plutesc scaldate în ea ca într'un lac — Se uscă dela rădăcină — Faldul morții acoperia toate țarinele — Oamenii priveau înspăimântați cum li se irosește încet nădejdea — Spectrul foamei — le apărea înainte amenințător — Procesionile religioase se repetau zilnic.

Preotul ieșia de dimineață în țarină. Fetele duceau crucea mare împodobită cu flori din glastre; flăcăii un sicriu împodobit și el cu ierburi uscate — în care se aflau moaștele unui sfânt făcător de minuni — În urmă convoiul mulțimii, trist — umilit — ajuns în țarină, îngenunchiară — Preotul se ruga, tare, fierbinte — Și liniștea se destrăma greoaie — din frământările soarelui — din strălucirea intimă a câmpurilor — din potopul de foc înăbușit. — Oh!.. cerul — Ce crud trebuie să fie cerul... Robii pământului, ai muncii și-ai foamei — se rugau lui — cerșindu-i mila.

Intr'o zi — când rugăciunile păreau mai ferbinți și fețele mai desnădăjduite, o volbură de nori se ridică — întunecând o clipă seninul cerului spre răsărit. — Erau negrii și încărcăți de fulgere.

— Plouă — plouă... fu un strigăt spontan, teribil, asurzitor.

Măinile se'ntinseră în aer — apoi buzele arse sărutară scoarța încropită de flacări a pământului. — Bucuria, biruința unei credințe neînfrântă — scânteia luminoasă în ochii tuturor.

— Plouă — plouă...

Inimile băteau mai puternic, buzele sărutau mai apăsător țărâna aprinsă — ca negura în fața soarelui — se topiau toate sbuciumele unei veri neîndurate.

Fulgerele se'mpleteau des. Tunete cutremurau văzduhul -- și câțiva stropi reci și limpezi începură chiar să cadă.

Dar se porni un vânt puternic — Colbul năpădi totul. Porumbul se legăna trist la plânsul lui. — Robii pământului rămaseră ingenuchiați — cu cuvintele, rugeti încremenite pe buze. Când se treziră cerul era mai senin ca înainte, căldura mai dogoritoare. — Preotul — în genunchi și el — plângea — Mănunchiul de busioc cu care stropise din apa sfințită — îi alunecase jos. — O lumânare — uitată aprinsă alături — își întinsese para până lângă el. Foile evangheliei — care-i căzuse din mâni — luară foc.

— Arde evanghelia! — răcni dascălul. — Părinte! — părinte!

Dar preotul n'auzia. — Numai mâinele i-se ridicară încet în semn de liniște — Dascălul se repezi și-i smulse din flăcări cartea sfântă — Murmure s'auzeau.

»Blestemul lui D-zeu! — a ars evanghelia. Doamne îndură-te de păcatele noastre« — Și mătăniile reîncepură. Preotul rămase tăcut. Urmăria par'că urma norilor dispăruți — pe cer. Privirile-i se afundau în gol.

— Nu vedeți? — nu vedeți — strigă el deodată. — Crucea — crucea D-lui!

În fund — în locul unde apăruseră norii schimbată în foc de raze orbitoare — bătrânul preot vedea o cruce luminoasă.

— Domnul ne trimite semnul lui — Crucea — iată crucea.

Însă mulțimea nu vedea decât sticlirea lucioasă a cerului mort.

VII.

Maria venia regulat la aceste procesiuni. — Din ziua când bărbatul său — fusese arestat de primar ca'nvinuit de furt — singura-i mângăiere era ruga și credința. — Femeile din sat o ocoliau; dar ea știa că Nicolai nu-i vinovat. — Ea cunoștea pe hoț — și mai știa că adevărul iese ca untdelemnul deasupra apei. De aceia suferia cu seninătate. — De mai multe ori voise să spună preotului. — Pretutindeni se isbea însă de cerbicia primarului.

Nu e vinovat? — zicea acesta. — Dar dovedește! — Nu tu ai leșinat în biserică când ai văzut cutia milei spartă?

Biata femeie își ștergea ochii înlăcrimați, ofta și pleca

trudiță — Ochii ei nu erau de ajuns pentru scrutarea adevărului.

Intr'o seară — când se frământa cu asemenea gânduri, auzi lovituri în ușă. Deschise. — Era primarul. — Părea abătut; sângele îi pierise din față. În ochi i-se vedeau pâlpâiri de flăcări.

Maria se retrase brusc. Dar primarul îi apucă mâinele. El, cel atât de îndrăzneț și rezistibil se simte acum mic, slab, neputincios. — Dragostea îl înfrânsese.

— Marie — Marie — murmură el — fie-ți milă de mine!

Maria îl măsură de sus până jos.

— Ți-am spus de atâtea ori — isbucni ea: ești un câine! — un nelegiuit!

— Maria, nu fi rea! — Ascultă-mă...

— S'a sfârșit — nu-ți rămâne decât să ieși! — Crezi că voi permite vreodată ca aceste mâini cari au legat un nevino-vat — să se apropie de mine? — Nici odată — n'au-zi! — Nici odată!...

— Dar tocmai despre el voiam să-ți spun. De tine depinde.

— A!... Va să zică recunoști...

— Nu! — dar pentru tine — pentru tine Marie — ce nu fac?

Pune-mă să omor, să dau foc oricui — mă supun. Marie, mi-ești dragă!

— De când? — de atunci, de când m'ai văzut leșinând la biserică? — Oh! primarule, ești caraghios!

În timpul acesta primarul căzuse în genunchi și-i săruta mereu mâinele.

— Mi-ești dragă — mi-ești dragă — De când te-am văzut întâi, Marie. — De când Dumnezeu te-a trimis.

— Dumnezeu! — nu-l mânia cu încă o nelegiuire! — Dumnezeu nu lasă, primarule, — ca tu să batjocorești femeia unui nenorocit!

— Dar, Marie, ți-am spus. Zi un da — și mâine e liber. Lasă-mă să-ți sărut odată buzele de foc — sânul de floare.

Se sculă. — Era roșu ca focul — Ochii îi scânteiau.

— Marie, nu mai pot — nu mai pot.

Maria îl dădu deoparte — »Nu chinui o biată inimă de femeie.

Lasă-mă — fugi — du-te — du-te«... — Își înfundă

capul într-o perină simțind c'o podidește plânsul — Primarul amușise. Își trase un scaun și se așeză alături — Incepu s'o mângăie — Simția parfumul cărnei — căldura sângelui svârcolitor în vine — asculta palpitările inimei. Își lăsă capul pe pieptul moale — Era târziu.

Prin geam alunecau crâmpete de umbre. — Un câine lătra undeva — departe, apoi un scârțâit de car.

Maria suspina. — Primarul — demon de pază -- sorbia în gând frumusețea ei. — Când vru s'o prindă în brațe — ea începu să se sbată, îndărătnic. — Nu putea striga; dar simția o putere năvalnică, ură, așa clocotitoare.

Nu vedea însă decât două lumini -- sticlind asupra-i. Își întinse mâinile și unghiile i-se infipseră adânc în ele. Simți picături de sânge cald; auzi un »ah« — dureros — un scrâșnet de dinți — apoi două lespezi de jar — căzură pe buzele ei. Smulse din ele fășii de carne'nsângerată.

Dar trupul i-se'nmuie, îndoindu-se sub strânsura năprasnică a brațelor — simți mâini înfrigurate — furnicându-i carnea picioarelor — mai sus — mai arzător — buze din cari țâșnia sânge. — Își plecă apoi capul pe perină, și se lăsă pradă voluptății virile a învingătorului.

Când se trezi -- era singură. — Numai luna — martoră discretă — se uita pe fereastră -- învăluind totul în mister.

VIII.

La procesiunea de a doua zi primarul nu luă parte. Era cu buzele sfâșiate și ochiul stâng rănit. — Spunea tuturor c'a căzut — nici el nu știa cum — din pod peste ieslea dărmată.

Când auzi însă de cele întâmplate în farină, o îngrijorare tainică îl cuprinse. Semnele cerului se arătau prea des.

Se sculă, se spală și se privi într-o oglindă — Era transfigurat.

Își bandajă ochiul și dădu cu tinctură de iod peste buze.

Ieși afară. În poartă întâlni pe un om care-i povesti despre cele întâmplate.

— A ars evanghelia?

— Da — n'a mai rămas decât un maldăr de foi înegrite.

— Doamne — zise primarul -- făcându-și cruce. Porni apoi spre primărie. Intrând pe poartă își aminti de Nicolai.

— Privi pe fereastră în închisoare: bătrânul era culcat pe scândurile goale. Se 'ntoarse mulțumit.

În primărie era numai secretarul — un tânăr Fleca

— A — bine c'a-ți venit — zise el. Chiar acuma a plecat de aici Maria lui Nicolai Rotaru. Spunea c'a-ți ordonat să dăm drumul hoțului.

— Eu? — când?. S'ar putea așa ceva?

— Tocmai! — mă miram și eu.

— Să-și ispășiască întâi păcatul, apoi...

Simția însă o bucurie nelămurită — misterioasă. Maria a fost aici — dragostea — oh! dragostea adesea face minuni.

În drum se întâlni cu cârciumarul. Acesta umbla din casă în casă să-și strângă datoriile. Văzând pe primar îi făcu semn și se retraseră amândoi la marginea drumului.

— Primarule, vrei să câștigi — întrebă jidanul -- clipind din ochi.

Primarul rămase o clipă gânditor.

— Să câștig? De ce nu?

— Știam eu. Uite, sunt mulți oameni care mi datorează bani și n'au de unde-mi da. Vremuri grele — sărăcie mare — Eu — nu pot aștepta. Unii mi-au propus să-mi vândă pământ.

— Foarte bine: ia-l!

— Da — dar vezi: contractele — și atâtea alte lucruri pe cari numai d-ta poți să le faci.

— De! s'o facem. Nu te-am întrebat însă. Cine îți sunt datornicii?

— Ei — strâmbă jidanul din nas — mirat — e în primul rând — întâi Nicolai Rotaru. Știi de când e închis, ea o rămas săracă.

— Cum -- isbucni primarul — Nicolai Rotaru ți-e dator? De când?

Eu n'am știut — Jupânul se sperie de chipul schimbat al primarului. — Da — răspunse el — mie dator — încă de mult. Maria mi-a făgăduit însă livada asta din marginea satului.

Primarul își strivi un geamăt. Puse mâna în pieptul cârciumarului și-i zise respicat:

— Asta n'ai s'o faci, jupâne! — Dacă ții la pielea ta, n'ai s'o faci!

Jupânul se feri câțiva pași înapoi — Pe drum nu venia nimeni.

— Dar, primarule.

— Nimic ! — scrâșni acesta. — Cu cât ți-e dator ?

— Cu 2300 — lei.

— Na — ia-ți banii ! Și scoase dintr'un pormoneu vechi — două hârtii de câte o mie.

— Restul, mâine ! — Jupânului nu-i veni să creadă. Luă totuși banii și plecă. Primarul mai privi odată în urma lui, scupă de două ori și mormăi :

— Ptiu — scârnăvenia naibii.

(Va urma)

Gh Popoviciu.

Legenda timpului.

de *Maria Kasterska-Sergescu.*

Drumețul se pornise de dimineată pe întinsul fără sfârșit al zăpezii.

Cerul cenușiu părea că se unește la marginea văzduhului cu câmpiile nesfârșite. Totul era nemărginit, mohorit și singuratec.

Drumețul se așează o clipă pe o piatră la marginea unui drum acoperit de zăpadă.

— Am să mă opresc în cel dintâi sat, până nu mă apucă noaptea... Am să ajung de bună seamă..., își zice el, închizând ochii. Mă odihnesc numai un minut...

* * *

Fu trezit de un glas străin. Glasul venia dela oarecare depărtare, dar era destul de pătrunzător.

— Ești foarte obosit, îi zise glasul. Vino cu mine, să te odihnești o leacă : Toată lumea se odihnește la mine.

Acela care vorbea, era un moșneag de peste o sută, peste o mie de ani. Nu mai avea nici vîrstă, nici culoare. Era mai cenușiu decât cerul de iarnă, mai alb decât zăpada.

Dar cum era : cenușiu ori alb ?

Drumețul se uită lung la dânsul și băgă de seamă că bătrânul avea pe frunte o cunună regească minunată și că, cu toți anii ce purta în spate, era voinic și mlădios ca un tînăr.

— Vino la mine. Palatul meu e cel mai frumos și cel mai strălucitor dintre toate palatele pămîntului. Te uită.

Drumețul văzu, înmărmurit, înălțându-se înaintea lui un palat, care părea cu totul și cu totul din ghiață sticloasă. Prin pereții străvezii și strălucitori, se vedeau bogății ne-

maiauzite. Flori de o frumusețe nespūsă și pietre scumpe cu mii de raze scânteietoare, împodobiau toate unghiurile.

Peste tot era o înflorire și o scânteiere, care-ți lua vederea. Și drumețul întrebă uimit :

— Ce e cu bogățiile acestea ? S'ar putea cumpăra lumea 'ntreagă cu câte comori ai Tu, o Rege !

Bătrînul zîmbi :

— Nu te înșeli, fiul meu. Cu ce se vede acolo, poți să cumperi lumea, fiindcă am atîta cît prețuiește ea. Nestimatele și florile ce vezi în fața noastră, sînt singura bogăție a lumii : gîndirile.

Cînd un gînd și-a trăit timpul, îl iau înapoi în împărăția mea. Aici el adoarme într'un somn de ghiață, ca să-și dobîndiască din nou strălucirea și frumuseța, pe care le-a pierdut între oameni.

Și doarme pînă ce vine momentul cînd din nou trebuie să-i se îplinească soarta.

Pînă'n momentul cînd un suflet omenesc își oprește asupra-i cu dragoste privirea distrată.

Atunci, sub suflarea sufletului omenesc, ghiața se topește și gîndirea re'noește, fină, vie, plină de viață, și lumea se adună în juru-i și strigă :

«Iată, niște idei noi ! Iată progresul !»

— Orbilor !... Este aceeași gîndire pe care odinioară strămoșii voștri au lepădat-o cu dispreț, dar care, a dormit și s'a păstrat în palatul Regelui ghețurilor.

Dar vai de omul care a trezit la viață un gînd mare. Fiindcă de fapt îl va stăpîni el pe om și nu va putea să-l stăpînească...

— Unde e palatul tău, o Rege ? îl întrebă drumețul. În care țară trăești ? Unde este împărăția ta ?

Dar Regele zîmbi tainic și nu răspunse nimic.

Totul se îmbracă iarăși în haină cenușie și ochii drumețului se obosiră. El mai încercă să întrebe, făcînd cea din urmă opintire :

— Cine ești tu, o Rege ?

Și de departe se auzi un răspuns abia înțeles :

Sunt Timpul...

* * *

Drumețul se trezi... Patru oameni stăteau lîngă dînsul și-l frecau cu zăpadă. În soba încinsă, focul ardea și cânta.

Dar Drumețului i se părea că se întorsese de departe, de foarte departe...

Apoi își aduse aminte de regele ghețurilor și—și po-
trăd. de

L. Const. Delabaia

Note și Observări.

Ceva despre educație.

Și azi ca și ieri, lumea se preocupă așa de puțin de educație și nu-i dă aproape nici o atențiune. Și nu numai particularii, dar nici aceia, cari au datoria oficială să facă educația tineretului: familia și școala. Rezultatele se văd la tot pasul.

Dacă urmărim manifestările sufletului omenesc, vedem atâta lipsă de bun simț și atâtea fapte, calități și obiceiuri urâte, cari te întristează și scârbesc. Răutatea și egoismul, invidia și lăcomia, minciuna și calomnia, imoralitatea și hoțiile etc. sunt la ordinea zilelor noastre. Iși fac mendrele fără rușinare în vederea tuturor. Rar ți-se dă ocazia să poți constata și manifestări frumoase, ca altruismul, cinstea, modestia, conștiința datoriei și a răspunderii, respectul față de lege etc.

Lumea este atât de obișnuită cu cele dintâi încât aproape nu le observă, decât poate atunci când o atinge direct. Și dacă nu le vede nici nu se poate preocupa de cauzele, cari le-au produs și de mijloacele de îndreptare. Imprejurare, care este un rău tot așa de mare ca și cele amintite, deoarece preocupări pentru delăturarea unei stări nesănătoase pot exista numai după ce ea s'a simțit și constatat.

Să vedem acum unde zace răul!

Este foarte adevărat, că nici înainte vreme nu erau oamenii îngeri, și că pe lângă demoralizarea

produsă de război, viața politică din ultimul deceniu a făcut adevărate ravagii în moralul tuturor: intelectuali și țărani. Dar oare aceste sunt singurile și adevăratele cauze? Răspundem hotărât: nu! Ele sunt a se reduce la modul *cum se face educația*, care trebuie să se înceapă în familie, să se continue în școală și apoi în societate.

Familia, — cu prea puține excepțiuni — nu se preocupă de adevărata educație a copiilor, fie din neapăsare fie din nepricepere, deși ea este cel mai important factor educativ. Cel mult se estinde asupra unor obiceiuri sociale fără nici o importanță. Stârpirea ori îmblânzirea sentimentelor și obiceiurilor rele, răsădirea și cultivarea celor bune, formarea caracterului din cea mai fragedă vârstă etc.

Ca din copii la timpul său să se aleagă oameni vrednici, este ceva necunoscut pentru mulți părinți. Ei cred că dacă se îngrijesc de nutrirea și prevederea corpului cu haine, alte indatoriri nu mai au. Uită cu totul că copiii au și suflet, și de acesta ar trebui să se îngrijească mai întâi de toate. Dacă ei, părinții, nu se îngrijesc de educația copiilor, le mai fac și un alt rău, tot ușa de mare, lăsându-i în grija servitorilor dela cari numai rele pot vedea și învăța, a căror urmări unii le supoartă viața întreagă.

Școala are scop dublu: instrucțiunea și educația. Ea însă se ascunde sub paravanul programei analitice »prea încărcată« și se ocupă mai sistematic cu instrucțiunea, și numai rar de tot, ocazional, și cu educația, dând unele percepțe, cari nu pot produce o reacțiune de îndreptare în sufletul elevilor și astfel rămân forme goale, cari se uită.

Nici chiar învățământul religios nu este educativ

din pricina, că dă cea mai mare atențiune scopului material și nu formării și cultivării sentimentelor.

Societatea încă ar putea fi un factor educativ prin sfaturile și exemplele bune, ce ar putea da tineretului. Dar ea rar de tot dă ceva bun. În cele mai multe cazuri numai exemple rele, tocmai în perioadă când sufletul este mai curios și mai primitiv. Este bine ca tineretul să fie ferit până la formare de anumite societăți.

Este natural să concludem după cele expuse mai sus, că situația aceasta nu va putea dăinui și în viitor. Ea trebuie îndreptată și îndreptarea numai din școală poate porni. Școala își va educa bine elevii, cari la rândul lor devenind părinți își vor ști face mai bine și cu rezultat mai bun datoria față de educația copiilor lor. În același timp nu se va neglija nici pătura adultă, ca îndreptându-se și ea să poată da mână de ajutor la regenerarea neamului prin educație.

I. Mango.

Onorați femeile! Ele împletesc cu cerești ghirlande calea spinoasă a vieții. Ele formează fericitele legături ale iubirii și, sub castul văl al grațiilor, ele cultivă cu mâni sfințite, nemuritoare, planta a nobilelor sentimente.

SCHILLER.

Femeile sunt florile vieții precum copiii îi sunt roadele.

Bernadin de Saint Pierre.

Administrația școlară.

XXXVI.

Chestiuni de interes general.

1. *Corespondența oficială.*

Deși s'a insistat atât de mult asupra acestei chestiuni de-o covârșitoare importanță în administrația școlară, zilnic se ivesc abateri. Cu deosebire cadrele mai tinere, întrate în învățământ și încredințate cu agendele administrative, prezintă un procent apreciabil din cei ce nu observă nici o formă în corespondența oficială.

Din hârtiile întrate la revizoratul școlar cele mai frecvente abateri se constată în omiterea N-rului oficial, data și titlul, ce trebuiesc trecute necondiționat pe verso raportului, căci în caz contrar îngreunează peste măsură înregistrarea și rezolvarea lor.

Revizoratul școlar, cumpănind situația actuală precară în care a ajuns, cu un personal redus sub minimum necesar, a hotărât ca, în viitor, rapoartele întrate dela școli, cari nu întrunesc aceasta primă condiție, să le arunce la coș fără nici o rezolvare.

În coloanele acestei reviste s'au publicat instrucțiuni ample cu privire la redactarea și forma adreselor oficiale*) asemenea și în »Călăuză« (pag. 34—42).

Repețirea aceloră este de prisos. Cu puțină oboseală, fiecare diriginte sau director școlar va putea găsi instrucțiunile ce-l privesc și conformându-se aceloră, va ridica prestigiul școlii sale la nivelul cuvenit.

Ținem să reamintim însă un lucru. Icoana cea mai fidelă de caracterul unui om ne-o dă scrisul său, fie ca formă, fond, ortografie, caligrafie etc.

»Din administrația internă a școlii, se reoglindește spi-

*) Mai recent cu circulara Revizoratului școlar Nr. 2617—1929 Nr. 9—10 din revista »Șc N.« pag. 813.

ritul de ordine, disciplină și respect față de noi înșine și în mare măsură aceasta formează busola pentru calificarea activității învățătorescilor din toate punctele de vedere*).

Și continuând aceasta ordine de idei, se constată cu certitudine că, criteriul cel mai puternic pentru cunoașterea administrației interne a unei școli, de către autoritățile superioare, sunt adresele — rapoartele — oficiale.

Numai un lucru încă. Din partea direcțiilor școlare și particulari să se evite corespondența prea abundentă cu revizorul școlar, ținându-se seama de dispozițiile din circulara Nr. 3116—1929 («Șc. N.» Nr. 11 pag. 357).

Cu chestiuni lămurite până la evidență, fie în legea învățământului primar și în regulamentul sau prin diferite ordine circulare și atâtea instrucțiuni publicate în această revistă, să nu se mai molesteze autoritățile școlare.

Colecțiile revistei «Școala Noastră»; legea și regulamentul învățământului primar și diferite cărți de specialitate în materie de administrație școlară, sunt indispensabile fiecărui învățător, ca pâinea de toate zilele și fiecare membru al corpului didactic primar din acest județ, le poate consulta cu mare ușurință, avându-le la dispoziție la fiecare școală.

2. Câmpul de experiență agricolă.

O mare parte a învățătorilor, nici până azi nu pot sau nu vor să facă cuvenita distincție între grădina școlară și câmpul de experiență, confundând bineînțeles și cultura ce trebuie făcută în grădină și în câmpul de cultură agricolă, în țarină.

De aci rezultă fel și fel de pretexte neîntemeiate, ce le invoacă unii — necunoscători ai cauzei, — când prin diferite ordine repetate an de an, li se cere să satisfacă datoriile impuse de art. 127 din regulamentul legii învățământului primar: stabilirea, la începutul anului școlar, a schiței de plan a câmpului de experiență și culturile ce trebuiesc făcute și încheierea unei balanțe la sfârșitul campaniei, dacă cultura câmpului de experiență s'a făcut după planul de cultură și cari sunt rezultatele.

*, Vezi: D. Mărgineanu: „Căluza administrației școlare și a comitetelor școlare“ pag. 34.

»Nu se poate face cultura câmpului de experiență fiind terenul la o prea mare distanță« sau »nu-i împrejmuit« sunt motivele invocate de cei ce n'au citit art. 75-76 din lege și art. 125 și 127 din regulamentul legii, din cari se desprinde în mod foarte evident deosebirea între aceste două terenuri, destinate pentru instrucția și educația agricolă a elevilor.

Rostul câmpului de experiență e chiar acela de-a pune în aplicare învățământul agricol acolo la țarină, după un plan chibzuit. Distanța sau faptul că nu e împrejmuit, nu au nici o importanță.

Cultura demonstrativă și cultură de legume, pomi etc. se face în grădina școlară.

Am atins aceasta chestiune, exclusiv, numai din punct de vedere ca o parte sau mai bine zis o datorie din complexul agendelor administrative. Asupra importanței vom mai reveni.

Nu pot insista îndeajuns asupra importanței acestei chestiuni și a recomanda tuturor să muncească în aceasta direcție cu tot devotamentul și priceperea, pentru a servi deodată atât interesul propriu cât și interesul obștesc.

Pentru neexecutarea obligațiunilor cu privire la lucrările practice menționate mai sus se prevede din partea autorităților școlare aplicare de sancțiuni, punându-se în vedere că se vor nota cu »slab« toți învățătorii cari nu-și vor îndeplini datoriile în această direcție*).

D. Mărgineanu.

*) Vezi: „Șc. N.“ Nr. 9-10 din 1928, pag. 253.

Ș T I R I

— **Ministerul Instrucțiunii publice** va fi contopit pe viitor cu Ministerul de culte și arte.

— **Pensionări.** În conformitate cu prevederile noiei legi pentru organizarea ministerelor și în vederea echilibrării bugetului, urmează să fie puși în retragere din oficiu, pe ziua de 1 Ianuarie 1930 un mare număr de funcționari din administrația centrală și serviciile exterioare ale Ministerului Instrucțiunii (inspectori, revizori și subrevizori) cari au împlinit 30 ani de serviciu ori vârsta de 57 ani.

Din județul nostru sunt trecuți la pensie dl. revizor școlar *Ioan Mango* directorul revistei noastre și dl. *Emil Pocola* subrevizor.

Tot asemenea se va proceda și cu funcționarii aparținători celorlalte ministere. Se vorbește de trecerea la pensie alor 150.000 funcționari din cei 450.000. La noi în țară numărul funcționarilor formează 35% din numărul total al locuitorilor, pe când în alte țări abia 15%. Este justificată deci axioma, că Românul se naște bursier, trăiește funcționar și moare pensionar.

— **Examenul de înaintare** la gr. II. cu învățătorii din

reg. II. școlară Oradea, va avea loc în ziua de 15 Nov. a. c. la Oradea în fața comisiunii constatătoare din Domnii: Victor Păcală inspector general președinte, Eugen Speranță pedagogie, Damaschin Ioanovici limba română și Nic. Mihulin, științe naturale.

— **Consiliul județean Școlar** a fost desființat prin decretul regal No. 3359—1929 și înlocuit cu o comisie interimară compusă din dnii: Dr. Gh. Pop, Traian Trușăș, T. Dragomir, D. Mureșan, Dr. S. Oros, V. Sima, V. Pop, E. Kerekes și A. Lengyel. Noua comisie a depus jurământul în ziua de 18 Octombrie c.

— **Admitere în secția pedagogică universitară.** La examenul de admitere în Secția Pedagogică Universitară, au reușit următorii candidați și candidate:

Adamachi G. Dinu, Afrem Maria, Burlacu I. Alex., Catană Ecaterina, Chilom Elena, Chiriac Gh., Chișcă Eugenia, Ciocan V. Eugenia, Cioiulescu Constantin, Cornea Irina, Cosoroabă P. Gh., Cucu G. P., Cumpăță Eugen, Drăgușteanu Virginia, Dumitrescu, T. G., Fleșeriu Raveca, Focșeneanu D-tru, Gabrea Filofteia, Gheorghe T. Ioan, Grosu T. Vasile, Guțulescu

M. G., Lalu Nicolae, Luca, Vasile, Lungu I. Florica, Mare Gh. Mateescu Adrian, Mănescu Petra, Merenco Vera, Mironescu Petre, Mitoc Florica, Moroșanu G. P., Muraru I. C., Niță C. Ion, Onu Aldrina, Oprețoiu N. N., Ostafie Alex., Pascu D. Teofania, Păunescu P. I., Păun V. Ștan, Popescu G. Maria, Popescu G. Virginia, Popovici Ecaterina, *Bobu Mihail*, Roman Maria, Schiau Justina, Simionescu Ana, Stavăr Gabriela, Stegărescu A., Stere Bălașa, Stoica Ion, Tamburlini Eleonora, Tăzlăoanu Smaralda, Tomulescu G. D., Ungureanu Ion, Ungureanu Teodor, Vlad Petre, Voican Alex., Voiculescu Maria, Zăra Elena.

— **La examenul de bacalaureat** din toamna aceasta s'au prezentat 8040 candidați și au reușit numai 3910.

— **Admiterea înv. cursiști la examenul de capacitate.** Ministerul Instrucțiunii face cunoscut învățătorilor suplinitori cu două cursuri de vară, că pentru a fi admiși la examenul de capacitate care se va ține în Iunie 1930 trebuie să îndeplinească următoarele condițiuni:

1) Să aibă patru ani de suplinire.

2) Să fi urmat cursurile de vară.

3) Să aibă cel puțin un an de funcționare ca învățător ajutor.

Cei care au patru ani de suplinire și nu și-au valorificat acest drept vor interveni de urgență la revizoratele respective pentru dobândirea lui.

Cutremur. În dimineața zilei de 1 Nov. ora 9 în Capitală și mai multe orașe din Muntenia s'a simțit un puternic cutremur de pământ, care a produs în mijlocul populației o panică grozavă. A fost cel mai violent cutremur din câte se cunosc în România. A durat 15.20 sec. Zguduirile au fost mai puternice la Bârlad, Bacău și în comuna Pătârlagele (jud. Buzău). În unele orașe a produs stricăciuni iar în București a omorât o femeie. Se crede, că epicentrul cutremurului ar fi în munții Vrancei, cari sunt de natură vulcanică.

— **Comisiunea medicală** a regiunii noastre se va întruni în ziua de 30 Noiembrie a. c. ora 11 d. m. Taxa pentru vizită face 200 L. Mg.

PARTEA OFICIALĂ

În această parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștiincios, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj.

Nr. 5369—1929.

Funcționarea atelierelor.

Onor. Minister prin decizia Nr. 132826—1929, a dispus ca, pentru lucrările și îndeletnicirile practice, să funcționeze ateliere la cursurile complementare de pe lângă școalele primare, numai acolo unde sunt cel puțin 25 de elevi sau eleve.

Zălau, la 1 Noembrie 1929.

Nr. 5449—1929.

„Dreptul penal minorilor”

Onor. Inspectoratul școlar cu ord. Nr. 12901—1929, recomandă cu toată căldura cartea d-lui Dr. D. Nesselrode: »Dreptul penal minorilor« pentru bibliotecile școlare.

Această carte servind ca manual în toate chestiunile de drept privitoare la minori este indispensabilă pentru orice profesor sau învățător.

Zălau, la 1 Noembrie 1929.

Nr. 5446—1929.

Îngrijirea mormintelor eroilor.

Comunicăm ord. Onor. Minister al Instr. Nr. 132143—1929, »Domnule Revizor, în urma războiului pentru întregirea neamului, peste 400.000 morminte de ale ostașilor români jertfiți pentru Patrie au rămas răspândite pe tot cuprinsul țării. Aceste

morminte glorioase locașuri sfinte pentru toți Românii, ar fi pierit fără urmă, dacă sufletele pioase nu ar fi înființat Societatea Mormintelor Eroilor căzuți în război — astăzi »Soc. Cultul Eroilor« care să le centralizeze în cimitire de onoare și mausolee și să le introducă cu toată pietatea.

Această vastă operă a întregirii mormintelor de război, nu se poate însă desăvârși, fără concursul efectiv al tuturor comitetelor Societății, din întreaga țară.

Din comitetele comunale rurale ale Societății, fac parte de drept, conform statutelor și domnii învățători, cari în cazul când sunt ofițeri de rezervă, au chiar calitatea de președinți activi ai acelor comitete.

În aceasta situațiune, Vă rugăm, Domnule Revizor, să binevoiți a da ordin circular către toți Domnii învățători, cari depind de revizoratul D-stră, să ia contact cu ceilalți membrii ai comitetelor comunale — preoți, primari, perceptor, șefi de post — în scopul asigurării unei bune îngrijiri a mormintelor de război de pe teritoriul comunelor respective.

Prin legea asupra regimului mormintelor de război din România, publicată în Monitorul Oficial No. 119—1927 art. 27 se stabilește obligația comunelor rurale de a îngriji mormintele de război de pe teritoriul lor.

Prin tratatele de pace, statele foste beligerante, fiind obligate a îngriji de toate mormintele de război situate pe teritoriile lor, Vă rugăm a pune în vedere Domnilor învățători, că urmează a se îngriji, deopotrivă, toate morminte de eroi, fără deosebire de naționalitate, sau de confesiune, împlinindu-se astfel și una din obligațiunile de ordin internațional ale Statului Român.

Cu prilejul desăvârșirii acestei opere pioase, Domnii învățători vor căuta să facă și educația elevilor, povestindu-le actele de vitejie și jertfă ale ostașilor căzuți în război. — p. Director General (ss) Indescifrabil, Subdirector (ss) Indescifrabil.

Zălau, la 1 Noembrie 1929.

Nr. 5255—1929.

Amendarea revizorului școlar.

* Ministerul Instrucțiunii a aplicat Revizorului școlar amenda cu reținerea salariului pe 5 zile, pentru că n'a înaintat până la

1, ci la 4 Octomvrie a. c. datele statistice asupra școalelor și învățătorilor din cauza lipsei de personal la Revizorat.

Zălau, la 28 Octomvrie 1929.

Nr. 5823 — 1929.

Incasarea amenzilor școlare.

În conformitate cu ordinul Onor. Minister al Instrucțiunii publice Nr. 133977—1929 punem în vedere tuturor comitelor școlare din județ spre conformare că, în comunele unde nu există reședință de percepție listele de amenzi școlare se vor înainta pe numele notarilor cari încasează și celelalte impozite ale statului. Aceasta întrucât fiscul nu posedă percepători decât în comunele reședințe de percepție, iar percepătorilor fiindu-le imposibil să se deplaseze pentru încasarea acestei singure categorii de venituri.

Totodată atragem atențiunea direcțiunilor și comitetelor școlare să controleze încasarea amenzilor conform art. 30 din lege și 61 din regulament.

Zălau, la 14 Noembrie 1929.

Nr. 5461 — 1929.

Pedeapsă.

Deoarece înv. Casian Moldovan dela școala din Sanislău s'a prezentat în ziua de 8 Octombrie a. c. la Inspectoratul școlar fără să fi avut concediu aprobat și fără să fi avut motiv de forță majoră pentru a-și părăsi postul în baza art. 260 și 262 din Regulament. Onor. Inspectorat școlar cu ordinul Nr. 12125—1929 i-a aplicat pedeapsa *avertismentul*. Totdeodată i-se va reține salariul pe ziua numită.

Zălau, la 14 Noembrie 1929.

Nr. 5759 — 1929.

Examen de capacitate pentru știința agricolă.

Ministerul Instrucțiunii cu ordinul Nr. 144485 din 31 Oct. 1929, ne face cunoscut, că a dispus ca în luna Ianuarie să se țină un examen de capacitate pentru științele agricole din învăț. normal. Acest examen va consta din materia de licență

ce se face la Universitate și în școlile speciale de agricultură cu caracter Universitar. Candidații cari posedă titluri și doresc a trece acest examen pot înainta cererile însoțite de acte la Minister.

Zălau, la 14 Noembrie 1929.

Nr. 5161 -- 1929.

Distincții.

Onor. Minister al Instrucțiunii, cu ord. Nr. 108033 -- 1929, aprobă să se aducă mulțumiri, următorilor membrii ai corpului didactic, din jud. Sălaj, cari s'au distins printr'o muncă rodnică în școală și în afară de școală și anume :

Augustin Maxim fost subrev. din Tihău, Dumitru Ilea Jibou, Gheorghe Topan Mineu, Șt. Osian Șoimuș, T. Penorar Surduc, Paul Dimitriu Năpradea, Ioan Buta Asuajul de jos, Eugen Simionca Asuajul de sus, Paul Micica Cehul Silvaniei, Victor Precup Someș-Odorhei, Ștefan Lenghel Guruslău, Gh. Rebeleş Păgaia, Florica Pereșan Boian, Ioan Covaciu Valea lui Mihail, Ioan Cleja Carei, Silvia Rusu Carei, Teodor Ilea Șimleul Silvaniei și Ioan Gozman Zălau.

Zălau, la 14 Noembrie 1929.

Înaintarea actelor pentru pensionare.

Comunicând în copie ordinul Onor. Inspectorat școlar Nr. 11750 -- 1929 aducem la cunoștință celor interesați că cererile de pensionare se înaintează pe calea Administrației Financiare din jud. respectiv.

»Domnule Revizor, Vă comunicăm în copie adr. Administrației Financiare a jud. Bihor. din 21 Septembrie 1929. — Domnule Inspector, în vederea legii pentru modificarea unora din dispozițiunile legii generale de pensii, publicată în Monitorul Oficial Nr. 183 din 20 August 1929 avem onoare a Vă face cunoscut, că potrivit ordinului Ministerului de Finanțe, Casa Generală de Pensii București Nr. 34173 -- 1929 toate cererile de înscriere la pensie precum și transmiterile de pensii din cuprinsul județului Bihor, urmează a fi depuse și pe mai departe la aceasta Administrație financiară, de unde cererile după complectarea grabnică, vor fi înaintate Casei Pensiilor,

unde urmează să se facă stabilirea drepturilor la pensiune pentru fiecare caz în parte de către Consiliul de Administrație.

În consecință Vă rugăm să binevoiți a pune tot interesul ca funcționarii, cari vor eși la pensie, să poată avea în termenul cel mai scurt posibil, toate actele necesare și prevăzute de art. 64 din Regulamentul legii Generale de pensuni din 1925. Despre acestea binevoiți a face cunoscut, tuturor oficiilor pendinte de Dv. Administrator financiar. (ss) Indescifrabil, Inspector șef (ss) A. COSMA.

Zălau, la 14 Noembrie 1929.

Nr. 5656—1929.

Dispoziții cu privire la achitarea salariilor.

În legătură cu ordinul Onor. Minister de Finanțe Nr. 268029—1929 publicat în Nr. 15—16 al revistei, pag. 513. Onor. Inspectorat școlar cu ord. Nr. 13178—1929 din 28 Octombrie a. c. a dispus următoarele:

Având în vedere, că personalul dela revizorate e redus, așa că abia poate ține la curent celelalte lucrări de birou ale Revizoratului, că Domnii subrevizori școlari au 12 zile libere la lună apoi singuri revizorii școlari fiind mai în măsură să cunoască situația învățătorilor, Statele de plată se vor întocmi pentru viitor tot de D-nii subrevizori școlari, pe percepții semnând statele și certificând exactitatea datelor și a prezenței în serviciu a personalului trecut în stat împreună cu Dv.

Învățătorii se vor prezenta la percepție și-și vor ridica leafa îndeplinind formele de mai sus. Învățătorii cari în 30 de zile nu-și ridică leafa, li-se va depune leafa la casa de depuneri și consemnațiuni și nu o vor putea ridica, decât în baza recipisei vizată de Inspectorat.

Cei cari cad în prevederile aliniatului de mai sus, vor adresa o petiție d-lui subrevizor, căruia aparține, vizată de directorul școlii, care va certifica dacă respectivul a funcționat sau nu în timpul acela. Petiția va fi înaintată prin Revizorat, care încă va semna și înainta la Inspectorat care va dispune să se elibereze chitanța.

Se va trimite percepțiilor în copie toate ordinele de propiere pentru ca percepții să știe la dispoziția cui să facă reținerile.

Veți pune în vedere d-lor învățători, că s'a dispus perceptorilor să nu dea leafa decât celor cari vor putea să-și justifice identitatea, iar mandatele, numai dacă sunt făcute după dreptul comun pentru mandate.

Rugăm tot odată pe D-nii subrevizori, să se intereseze dacă nu se fac dificultăți la plata salariilor, învățătorilor și să ne raporteze pentru a putea face intervențiile necesare, ca să se achite regulat lefurile. Inspector șef, (ss) A. COSMA, p. Șeful serviciului (ss) Indescifrabil.

Zălau, la 14 Noembrie 1929.

Nr. 5888—1929.

Sărbătorirea zilei de 1 Decembrie.

Comunicăm spre conformare adresa «Astrei» Nr. 3565—1929, punând în vedere tuturilor direcțiunilor școlare să ne înainteze câte un scurt raport de mersul serbării, în legătură cu rapoartele despre conferințele didactice lunare.

Domnule Revizor, ca și în anul trecut venim din nou cu rugarea să binevoiți a dispune, că din prilejul serbătorii zilei de 1 Decembrie, mărcăța zi a proclamării unirii Ardealului, Banatului, Crișenei și Maramureșului cu Patria --- Mamă, școalele din raionul Dv. să aranjeze festivaluri școlare, dând astfel concursul lor la întărirea sentimentului național și la proslăvirea acestei zile memorabile. Fiind deplin convins, că veți aprecia, ca și în anii trecuți, această rugămintă Vă rugăm să primiți Domnule Revizor asigurarea deosebitei noastre stime și considerațiuni. Vice președinte, (ss) Indescifrabil. Secretar, (ss) Indescifrabil.

Zălau, la 19 Noembrie 1929.

Revizor școlar:
I. Mango.

Comitetul școlar județean al jud. Sălaj.

No. 3150—1929.

Dispoziții cu privire la închiderea gestiunii pe exercițiul 1929.

Ordin circular către toate Comitetele școlare primare și D-lor Notari din județul Sălaj.

În vederea închierii tuturor operațiunilor de încasări și plăți în gestiunea comitetelor școlare pe exercițiul 1929, până la 31 Decembrie 1929 dispunem — spre stricta executare și conformare — cele ce urmează.

1. Toate încasările și plățile se vor efectua în conformitate cu alocațiile bugetare pe anul 1929 și în baza instrucțiunilor din circulara noastră No. 250—1929.

Spre acest scop sunt invitate toate comitetele școlare și dnii notari să verifice situația încasărilor și plăților până la zi, căutând să echilibreze bugetul până la 31 Decembrie 1929. Dnii notari vor achita comitetelor școlare dela comună toate sumele prevăzute pentru întreținerea școalelor. — Plățile făcute peste alocațiile bugetare (pe articole) fără a avea credite suplimentare aprobate din partea Comitetului școlar jud. se vor considera făcute în contul gestionarului.

3. Deși la p. 7 din circulara 250—1929 s'a prevăzut ca prima plată în exercițiul crt. să fie contribuția de 15% către Comitetul școlar județean, alocată la art. 4, o mare parte a comitetelor școlare n'a luat în considerare aceasta dispoziție.

În consecință, invităm din nou comitetele școlare, să achite aceasta subvenție pe 1929 precum și rămășițele pe anii precedenți și să raporteze Comitetului școlar județean până la 15 Decembrie 1929.

Sumele neachitate până la acest termen se vor pune în debitul dlor președinți și notarilor, urmând să se încaseze prin Ad-ția Financiară.

3. În ziua de 31 Decembrie a. c. se vor încheia toate registrele de contabilitate a comitetului școlar, semnându-se de președinte, secretar și 2 membrii din comitet.

Se va întocmi contul de gestiune conform instrucțiunilor și se va înainta Comitetului școlar județean spre aprobare în dublu exemplar, până la 15 Ianuarie 1930.

Atragem atențiunea Comitetelor școlare ca toate actele justificative să le prezinte receptorilor fișcali pentru încasare taxelor de timbru.

Dnii Notari sunt rugați să înainteze în ziua de 31 Decembrie 1929, Comitetului școlar județean un Tablou de sumele achitate respectiv încasate comitetelor școlare aparținătoare circumscripției dlor, pe exercițiul 1929 (dela 1 Ianuarie — 31 Decembrie 1929) cu specificarea: 1 Cota de 14%; 2 Contribuția comunei peste cota de 14%; 3 Rămășițe din anul precedent; 4 Din amenzi școlare; 5 Venitul cârciumei și 6 Total.

Sumele încasate pentru comitet din alte isvoare (arendă, excendente, etc.) nu se vor trece pe tablou.

Rugăm executarea dispozițiilor ce preced fără altă învitare: Zălau, la 14 Novembrie 1929.

No. 2200—1929.

Sancțiuni pentru neînaintarea bugetelor și Conturilor de gestiune.

Comunicăm mai jos dispozițiile luate de Casa Școalelor cu No. 32225—1929 din 7 Septembrie 1929, punem în vedere dlor secretari ai comitetelor școlare că în viitor, sancțiunile prevăzute se vor aplica nu numai pentru neînaintarea la timp a bugetelor și a conturilor propriu zise, ci și pentru întârzierea tuturor lucrărilor împreunate cu aceste, cum sunt: *contractele de arendarea terenurilor școlare, procesele verbale de câmpul de experiență și borderourile trimestriale de mersul gestiunii.*

Constatându-se că foarte multe comitete școlare rurale nu-și alcătuiesc bugetele la timp și mai ales nu-și trimit conturile de gestiune, spre verificare, la comitetele școlare județene respective și că aceasta situație dăinuiește de ani de zile avem onoare a vă face cunoscut că autorizăm pe Domnul Revizor școlar din județul Dvs. să reție chitanțele de salariu ale secretarilor dela comitetele școlare care sunt în întârziere fie cu bugetele fie cu conturile de gestiune.

Pentru aceasta veți înainta la Revizorat de urgență un tablou de toate comitetele care nu sunt la curent cu bugetele și conturile de gestiune, indicându-le anume pe ce ani din urmă trebuie să trimeată la verificare bugetele și conturile.

Revizorul de acord cu Dvs va fixa un termen în care secretarii vor fi datori să înainteze lucrările aflate în întârziere.

După trecerea termenului fixat Revizoratul va scoate din statele de salarii pe secretarii rău voitori.

Zălau, la 11 Novembrie 1929.

No. 1755—1929.

Excedentele gestiunilor din exercițiul 1928.

(Continuare din No. 15—16)

1 Acâș gr. copii Lei 8736, 2 Băsești Lei 16.174, 3 Căpleni Lei 5691, 4 Cosniciul de jos Lei 2188, 5 Cheșereu Lei 14.673, 6 Cig Lei 4383, 7 Derșida Lei 3020, 8 Leleiu Lei 2087, 9 Na-dișul Hododului Lei 40, 10 Urziceni Lei 4610.

Prefect Președinte :

(ss) Dr. A. ACIU.

Contabil :

(ss) D. MĂRGINEANU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Asociația inv. din jud. Sălaj.

Statutul

Asociației Invățătorilor Români din județul Sălaj.

Capitolul I.

Intemeierea, numirea, scopul și mijloacele.

Art. 1. Se întemeiază de către membrii corpului didactic primar din județul Sălaj o asociațiune cu numele „Asociația Invățătorilor Români din județul Sălaj“.

Sigilul va purta inscripția „România — Asociația Invățătorilor din județul Sălaj“.

Art. 2. Aceasta asociație face parte din Asociația Invățătorilor Români din Ardeal, Crișana și Maramureș, care este considerată centrala asociațiilor județene, membrii căreia recunosc în total statutele Centralei. (Art. 6. Stat. Asoc. Gen.)

Art. 3. Scopul asociației este :

a) A fi organul de informație și susținere al drepturilor și intereselor membrilor ei.

b) A promova și desvolta viața culturală a membrilor săi.

c) A desvolta simțul de solidaritate colegială între membrii, susținerea prestigiului corpului didactic primar local, ajutorarea celor amenințați a cădea victimă în munca dreaptă și cinstită pentru luminarea poporului, aplanarea eventualelor neînțelegeri dintre membrii prin jurii adhoc, etc.

d) Mutualitatea colegială, ajutând la nevoe de boală, accidente, familie grea etc.

e) Va primi donațiuni, legate etc. în conformitate cu legea și potrivit de ea prescise.

f) Va înființa, susține și administra „Căminul Învățătorilor“ care va forma proprietatea Asociației Învățătorilor Români din jud. Sălaj.

Art. 4. Spre atingerea scopului Asociației vor servi de organe:

a) Adunările generale ordinare și extraordinare ale Asociației și ale Comitetului ei, în care se vor desbata chestiuni ce ating cultura profesională, starea morală și materială a membrilor, precum și chestiuni de organizare profesională și chestiuni privitoare la școală și învățământ.

b) Premiera lucrărilor de valoare ale membrilor.

Art. 5. Sediul Asociației va fi la președintele ei.

Art. 6. Durata Asociației este nelimitată.

Capitolul II.

Membrii, drepturile și îndatoririle lor.

Art. 7. Membrii sunt: de drept (ordinari), fondatori, onorari și ajutori.

a) Membrii de drept (ordinari) sunt toți învățătorii și învățătoarele cu diplomă dela școalele primare de stat din județ, precum și conducătoarele diplomate dela școalele de copii mici ale statului.

b) Mai pot fi membrii de drept (ordinari) acei membrii ai corpului didactic secundar, profesional de stat și ai școalelor particulare, cari vor cere aceasta în scris prin presiul Asociației județene dela Comitet.

c) Membrii de drept (ordinari) vor plăti o taxă de înscriere de 10 lei și cotizația anuală de 150 lei, din care sumă va folosi Asociația pentru acoperirea cheltuelilor ei:

1. Taxa de înscriere (zece lei) va forma patrimoniul Asociațiunii județene.

2. Din cotizația anuală (Unasutăcincizeci lei) $\frac{1}{3}$ (o treime) trece la Asociația Generală Ardeleană pentru Buletinul oficial al Asoc. Gen., contra căreia aceasta va trimite gratuit fiecărui membru al Asociației județene Buletinul ei oficial.

3. Din restul de $\frac{2}{3}$ (douătreimi) din cotizație 10% (zece %) va trece la Asociația Gen. Ardeleană.

4. Restul de 90% va rămânea pentru satisfacerea scopurilor Asociației județene prevăzute în statutele de față.

d) Membrii fondatori, afară de membrii corpului didactic primar, pot fi fără deosebire de sex, românii majori, cari se bucură de plinitudinea drepturilor civile și politice, cari varsă în casa Asociației odată pentru totdeauna cel puțin 1000 (unamie) lei.

e) Membrii de onoare se aleg pe viață de adunările generale dintre indivizii merituosi pe terenul învățământului.

Membrii onorari sunt scutiți de orice taxă.

f) Membrii ajutori sunt învățătorii și învățătoarele fără diplomă și alți indivizi înafară de învățământ contribuind cu o sumă anuală satorită de Comitetul central pentru sprijinirea Asociației.

Art. 8. Membrii de drept (ordinari) în curent cu plata cotizației au următoarele drepturi :

a) A se bucura de toate drepturile arătate în aceste statute în măsura mijloacelor Asociației.

b) A se adresa Asociației ori de câte ori i-se aduce o atingere a demnității și a moralului său.

c) A lua parte activă la discuțiile adunării generale ale Asociației județene cât și ale Asociației generale.

d) Fiecare membru are drept a face propuneri. La unul și același obiect se poate vorbi numai de două ori, în cauze personale însă are drept și de mai multe ori.

Art. 9. Membrii fondatori, onorari și ajutori au drept a lua parte la ședințele adunării generale ale Asociației cu vot consultativ.

Art. 10. Membrii, cari absentează nemotivat dela adunările Asociației ori subîmpărțirilor ei, precum și aceia ce nu fac destul încredințarilor impuse, pot să fie pedepsiți de Comitetul central cu suma dela 100—1000 lei după fie care caz concret.

Art. 11. Incetează a mai fi membru al Asociației :

a) Care repășește de pe cariera învățătorescă.

b) Care se îndepărtează de pe teritoriul Asociației.

c) În caz de destituire și excludere.

Se exclude orice membru, care va compromite cu rea credință interesele și scopurile Asociației, sau prin fapta sa aduce atingere Asociației, statutului, ordinii publice sau bunelor moravuri.

Art. 12. Excluderea din Asociație se pronunță de adunarea generală cu majoritate de $2/3$ (douătreimi).

Art. 13. Membrii dau din profilul net al serbărilor, date prin concursul lor 10% în folosul Asociației pentru sporirea fondurilor ei sociale.

Capitolul III.

Veniturile Asociației.

Art. 14. Veniturile Asociației constau :

a) Din veniturile patrimoniului inițial.

b) Din cotizațiile anuale ale membrilor.

c) Din 10% asupra veniturilor curate ale serbărilor date prin concursul membrilor Asociației.

d) Din produsul serbărilor date cu ocazia adunărilor generale ale Asociației.

e) Din donațiuni sau alte venituri.

Art. 15. Din venitul anual al Asociației va trece.

a) La fondul Căminului Învățătorilor 40%,

b) La fondul cultural 5%.

c) La fondul de ajutoare 15%.

d) La acoperirea cheltuielilor biurolui central și presidiului Asociației 15%.

e) La biuourile și presidiile Subsecțiilor 20%.

f) La fondul de rezervă 5%.

Art. 16. Sumele încasate se vor depune spre fructificare de către președinte și casier. Sumele depuse spre fructificare se vor putea ridica de către casier cu avizul președintelui până la maximum fixat de adunarea generală la diferitele poziții din buget.

Capitolul IV.

Conducerea Asociației.

a) Adunarea generală și atribuțiile ei.

Art. 17. Asociația se conduce de Adunarea gen., de organele ei, Comitet și de Comisia cenzorilor.

Art. 18. Adunarea generală se va ține odată pe an în centrele mai mari ale județului, de obicei la finele anului școlar, la aceeași dată, fixată odată pentru totdeauna de prima adunare generală ținută după aceste statute.

Programul adunărilor generale va fi întocmit de Comitetul central, în care se vor lua chestiuni cu subiecte de organizație profesională, cultură și de ordin pedagogic.

Ordinea de zi a adunării va fi adusă la cunoștința membrilor cu cel puțin 15 zile înainte de adunare de către președintele Asociației prin convocare și publicare în buletinul oficial.

În afară de excepțiunile de mai jos satorite nu se va putea lua nici o deciziune decât dacă vor fi răspuns convocării cel puțin $\frac{1}{2}$ plus 1 din numărul membrilor.

La a doua convocare ținută la 30 zile după întâia convocare se va putea decide cu majoritatea absolută a celor prezenți, ori care va fi numărul lor.

Deciziunile pentru dizolvarea Asociației sau transformare a scopului social, precum și modificarea statutelor trebuie să întrunească cel puțin $\frac{2}{3}$ din numărul total al asociaților prezenți și absenți.

Art. 19. Adunarea generală are următoarele atribuțiuni.

a) Alege din sânul său, pe lângă votare secretă, cu majoritatea de voturi a celor prezenți, oficianții Asociației pe durată de 3 (trei) ani și anume.

1. Un (1) președinte,
2. Doi (2) vicepreședinți,
3. Un (1) secretar general,
4. Un (1) notar (secretar al II-lea),
5. Un (1) bibliotecar,
6. Un (1) casier,
7. Un (1) jurisconsult.

b) Alege membrii în comitetul central, comisia cenzorilor, 2 (doi) delegați în Consiliul general al Asociației generale, precum și după fiecare sută de membrii încă un (1) delegat.

c) Ascultă darea de seamă făcută de Comitet și Comisia cenzorilor.

d) Aprobă și votează bilanțul gestiunei și proiectul de buget pe anul viitor.

e) Stabilește prestațiile și cotizațiile a membrilor.

f) Hotărăște asupra cazurilor de admitere și excludere a membrilor conform statutelor.

g) Hotărăște asupra numirii organelor de conducere ale Asociației.

h) Controlează activitatea de conducere și administrație ale Asociației.

i) Alege și revoacă organele de conducere, precum și membrii acestor organe.

k) Determină sfera de activitate a organelor de conducere.

l) Când va dispune de mijloace suficiente, va înființa Căminul Învățătorilor.

m) Premiază lucrările de valoare ale membrilor.

n) Hotărăște asupra fixării termenului și locului adunării generale pentru anul viitor.

o) Ia orice măsuri, ce crede de bine, în interesul Asociației.

p) Adunarea generală va putea fi convocată și în ședință extraordinară la cererea motivată alor cel puțin 50 membrii adresați președintelui și la propunerea motivată a comisiei de cenzori.

b) Comitetul central.

Art. 20. Comitetul central se compune din președintele Asociației județene, vicepreședinții, secretarii, casar, bibliotecar, juriconsult, președinții subsecțiilor de plasă, din 10 (zece) membrii ordinari și 5 (cinci) supleanți aleși de adunarea generală pe timp de 3 (trei) ani.

Locurile vacante din Comitet se vor completa dintre membrii supleanți ai Comitetului.

Art. 21. Președintele Comitetului este totdeauna președintele Asociației județene, tot la fel și secretarul.

Art. 22. Președintele Asociației face parte din oficiu în Consiliul general al Asociației generale.

Art. 23. Funcționarii comitetului sau delegații aleși în Consiliul general al Asociației generale, care vor demisiona din învățământul primar, se vor socoti demisionați și din acele demnități.

Art. 24. Președintele împreună cu Comitetul central reprezintă Asociația atât față de asociați cât și față de autorități.

El convoacă Comitetul, adunarea generală ordinară și extraordinară, stabilește programul ședințelor comitetului și împreună cu Comitetul, al adunării generale.

Designează și numește pe conferențiarilor subiectelor fixate de Comitet. Ingrijeste de bunul mers și de propășirea Asociației. In limita statutelor de față, el poate lucra în numele Comitetului, când acesta nu se poate întruni mai des, cu rezerva aprobării ulterioare a Comitetului.

Președintele o îndatorat a încunoștința despre ziua tinerii Adunării generale a Asociației în timpul cuvenit: Presidiul Asoc. gen., Revizoratul școlar al județului, precum și pe membrii Asociațiunei conform Art. 7 alin. a și b., din statutele prezente.

Președintele supraveghează ca ceilalți oficianți ai Asociației să corespundă datoriilor lor cu acuratețe. Supraveghează ca debaterile și deciziunile adunării să se facă amăsurat scopului și intereselor Asociației. Ingrijeste executarea deciziunilor Adunării generale și ale Comitetului. Dispune controlarea casei din 3—3 luni.

Art. 25. *Vicepreședinții* înlocuesc și ajută pe președintele Asociației județene în toate agendele.

Art. 26. *Secretarul general* conduce procesele verbale ale adunărilor și ale Comitetului. El face raportul general, conduce tabloul despre membrii, precum și despre schimbările ori strămutările obvenite și despre aceste raportează adunării.

Art. 27. *Notarul* (secretarul al II-lea) substitue și ajută pe cel prim în toate agendele lui. Acesta va fi din aceeași localitate cu președintele Asociațiunei.

Art 28. *Casierul* face încasările dela casierii subsecțiilor tinând în regulă registrele de încasări și din 3—3 luni face raport Comitetului.

Manipularea banilor și orice operațiune de contabilitate financiară se face în conformitate cu dispozițiile legii contabilității publice.

Art. 29. *Bibliotecarul* are grijă de toate cărțile, obiectele și rechizitele Asoc. pe care e dator a le manua pe lângă inventar. E răspunzător Asociației despre bibliotecă. El este șeful bibliotecilor din subsecții.

Art 30. *Iurisconsultul*, în baza încredințării dată de organul în drept al Asoc. poate reprezenta Asociația în justiție, atât față de asociați cât și față de autorități.

El dă consultațiuni juridice la întocmirea proiectului de statute, ori modificărilor și de ori câte ori interesele Asociațiunei reclamă.

Art. 31. *Comitetul central* are următoarele îndatoriri:

a) Lucrează pentru îndeplinirea statutelor de față și a hotărârilor adunării generale.

b) Ingrijeste de bunăstarea fondurilor și se sârguește pentru propășirea morală și materială a Asociației.

c) Sub rezerva adunării generale hotărăște împărțirea ajutoarelor în marginile bugetului.

d) Ia inițiativa și înființează serbări și excursiuni.

f) Intreține o strânsă legătură cu Comitetul central al Asociației generale informându-l regulat de mersul Asociației județene, trimițând dări de seamă, copii de procesele verbale, de bilanț etc.

g) Va trimite regulat cotizația de membru casierului Asoc. Generale, precum și abonamentul pentru buletinul oficial al Asociației.

h) Va avea grijă ca delegații să nu lipsească dela Consiliul general.

i) Pregătește darea de seamă anuală, întocmește bilanțul și proiectul de buget trimițând câte o copie după acesta Asociației generale.

Art. 32. Comitetul central va ține cel puțin 4 (patru) ședințe pe an.

Art. 33. Pentru toate operațiile bănești și pentru toate pierderile provenite din neglijență, nepricepere, reacedință sau culpă sunt răspunzători cei vinovați.

Art. 34. Comisia cenzorilor se compune din 3 (trei) cenzori și 3 (trei) supleanți, aleși în fiecare an de adunarea generală. Cenzorii eșiți la sorți pot fi realeși.

Supleanții înlocuiesc pe cenzori când aceștia se retrag sau sunt împiedecați a funcționa.

Art. 35. Cenzorii au următoarele îndatoriri:

a) A verifica situația casei și solvabilitatea creanțelor, cel puțin de 4 (patru) ori pe an, înaintea adunării Comitetului central, încheind proces verbal în registrul special.

b) A supraveghea bunul Asociației.

c) Recearcă presidial pentru convocarea Comitetului înomis de lipsă, la caz de fraude sau neregule vădite.

Art. 36. Toți funcționarii Asociației vor purta funcțiunile lor gratuit și numai spesele efective, ce vor documenta, în afacerile Asociației li se vor rebonifica.

Capitolul V.

Subîmpărţirea Asociaţiei.

Art. 37. Asociaţia judeţană se împarte în subsecţiile de plasă :

- No. 1 Subsecţia Zălan cu plasa Bocşa.
- No. 2 Subsecţia Şimleu cu plasa Şimleu.
- No. 3 Subsecţia Carei cu plasa Carei.
- No. 4 Subsecţia Valea lui Mihai cu plasa Valea lui Mihai.
- No. 5 Subsecţia Tâşnad cu plasa Tâşnad.
- No. 6 Subsecţia Supurul de jos cu plasa Supurul de jos.
- No. 7 Subsecţia Crasna cu plasa Crasna.
- No. 8 Subsecţia Jibou cu plasa Jibou.
- No. 9 Subsecţia Buciumi cu plasa Buciumi.
- No. 10 Subsecţia Cehul-Silvaniei cu plasa Cehul-Silvaniei.

Art. 38. Membrii Subsecţiilor sunt toţi acei dela Art. 7 din statutele prezente.

Art. 39. Pentru desbaterea agendelor lor districtuale subsecţiile vor ţine în sediul plasei în fiecare an 2 (două) adunări ordinare — una (1) de toamnă, una (1) de primăvară — în lunile Octomvrie şi Maiu la aceleaşi date statorite pentru totdeauna de prima adunare de subsecţie după aceste statute.

Adunări extraordinare vor putea fi convocate la cererea motivată alor cel puțin 10 (zece) membrii ai subsecţiei.

Art. 40. Funcţionarii Subsecţiilor sunt :

1. Preşedintele.
2. Vicepreşedintele.
3. Secretarul.
4. Casierul.
5. Bibliotecarul.
6. Doi (2) cenzori şi doi (2) supleanţi.

Preşedintele, vicepreşedintele, secretarul, casierul, bibliotecarul se aleg pe timp de 3 (trei) ani, pe lângă votare secretă, cu majoritate de voturi, iar cenzorii în fiecare an la adunarea de primăvară.

Art. 41. *Preşedintele* convoacă, deschide şi închide adunările subsecţiei, conduce desbaterile, statorţeşte ordinea de zi a adunării designând pe elaboratorii subiectelor. Pentru autentificarea proceselor verbale designează 2 (doi) membrii ordinari, le iscăleşte şi cel mult după 15 zile dela adunare, le înaintează presiului

Asoc. județene în copie; exemplarele originale le păstrează în arhiva subsecției.

Art. 42. Când președintele este împiedecat a funcționa, vicepreședintele îl substitue.

Art. 43. *Secretarul* conduce procesele verbale ale adunărilor, conduce catalogul membrilor, raportează Comitetului central al Asociației județene despre eventualele schimbări ori strămutări. Acest raport trebuie să fie semnat și de președinte.

Art. 44. *Casierul* încasează taxele anuale dela membrii subsecției, poartă registrul despre aceasta, iar suma încasată o transpune, pe lângă semnătura președintelui, casierului Asociației județene dimpreună cu tabloul membrilor cu scăderea celor 20 % prevăzute la art. 15 p. e.)

Achitarea taxelor se va face în totdeauna în adunarea de toamnă a Subsecției.

Art. 45. *Bibliotecarul* conduce biblioteca purtând răspundabilitatea pentru aceasta.

Art. 46. Subsecțiile vor face un raport amănunțit Asociației județene după adunarea de primăvară despre activitatea lor anuală.

Capitolul VI.

Fondurile Asociației.

Art. 47 Fondurile Asociației județene se formează din veniturile speciale la Cap. III. Art. 12 ale prezentelor statute.

Art. 48. Fondurile se vor administra de Comitetul central sub controlul Comisiei de cenzori.

Art. 49. Se mai înființează.

a) „Fondul Căminului Învățătorilor Români de Stat din județul Sălaj” care va fi administrat în conformitate cu dispozițiunile unui regulament special redactat anume pentru acest scop, care se va aproba de adunarea generală a Asociației județene.

b) „Fondul de ajutorare a familiilor de învățători pentru caz de moarte”, care deasemenea va fi administrat conform statutelor speciale cari se vor redacta pentru funcționarea și administrarea acestui fond.

Capitolul VII.

Dispozițiuni generale.

Art. 50. Ca corporațiune morală înzestrată cu personalitate

juridică, Asociațiunea se bucură de toate drepturile ce decurg din aceasta calitate putând primi legate și donațiuni în conformitate cu legea.

Art. 51. Jurisconsultul este membru al Comitetului central și al adunării generale, având aceleași drepturi ca ori care asociat învățător, cu vot consultativ.

Art. 52. Anul bugetar se încheie la 31 Decemvrie.

Art. 53. Ca organizație pur profesională, Asociația județeană e independentă de autoritățile școlare.

Membrii ei deveniți organe de control (Inspectori, Revizori etc.) își pierd demnitățile deținute ori avute la Asociație.

Art. 54. Membrul care nu achită cotizația sau celelalte taxe impuse de organele în drept ale Asociației nici după a doua provocare, va fi constrâns la aceasta pe calea justiției prin jurisconsultul Asociației.

Art. 55. Asociația județeană va sărbătorii în cadru festiv al adunării generale anuale pe membrii săi eșiți la pensie, dintre cari acelora, cari au desvoltat o muncă intensivă în cadrele Asociației, le va recunoaște meritele prin diplomă de merit, îi va decora cu medalia profesională a ei.

Art. 56. Adunarea generală a Asociației la propunerea Comitetului central, va recomanda motivat Ministerului Instrucțiunii publice pe asociații săi merituosi pentru recompensare, premii, decorații, precum și pentru luarea măsurilor disciplinare, de către organele școlare erarhice superioare competente contra membrilor renitenți.

Art. 57. În caz de desființare a Asociației județene toată averea ei bănească precum și înființându-l Cămin al Învățătorilor se va transforma în „*Fondul Învățătorilor Români de stat din județul Sălaj*” care va fi trimis spre manipulare „Băncii Învățătorilor” din Cluj, ale cărui dobânzi se vor distribui copiilor de învățători Români din jud. Sălaj dela școli.

Art. 58. Acest statut intră în vigoare în ziua aprobării lui din partea forului în drept.

Statutul de față s'a cetit, primit și aprobat de adunarea generală a învățătorilor români de stat din jud. Sălaj, în ședința ținută în Zălau, în ziua de 20 Iulie 1929.

Președinte:

ss. SIMION OROS.

Secretar:

ss. D. ALUNAR.

No. 93—1929.

Se aprobă.

Din ședința comitetului central al Asociației inv. din Ardeal, Crișana și Maramureș, ținută la 27 Aug. 1929.

Cluj, la 2 Septemvrie 1929.

ss. ANDREI PORA.

v. președinte,

ss. G. ALMĂȘIAN.

secretar general.

Nr. 75—1929

Circular.

I.

Bazați pe hotărârea Comitetului central a secției noastre luată în 29 Septemvrie a. c. la punct ad. 4.b. și cu provocare — pentru ultimată — la Circularul nostru No. 53-1929 publicată în No. 1—2 din Ianuarie 1929 a rev. «Școala Noastră» rugăm stăruitor și cu toată seriozitatea pe toți acei d-ni. Colegi, cari au primit spre vânzare din broșurile «Unificarea sufletească națională» și n'au vărsat încă prețul aceloră, ca în cel mai scurt timp posibil (până la 1 Ian. 1930) necondiționat să transpună prețul — cu indicarea destinației — Casierului general al Secției, dl Iuliu Cărpineanu — Ortelec, iar broșurile nevândute să le expedieze subsemnatului prezidiu, ca să le putem valora pe alta cale.

Vom regreta mult, dacă neascultându-ne vom transpune chestiunea iurisconsultului nostru autorizat.

Șimleul-Silvaniei, la 16 Noemvrie 1929.

II.

No. 76—1929.

În paza hotărârii Com. central a Secției noastre, luată în 29 Septemvrie 1929 a. c. la punct 5., privitor la discutarea și aderarea la înființaree „Societății de ajutorare în caz de moarte a fam. inv.” s'a trimis din nou dl-ilor președinți de sub-

secții declarații pentru semnare din partea membrilor Corp. did., cari consimt cu înființarea amintitei societăți.

Lipsa acestei societăți de asigurare o simt membrii Corp. did. Sălăjan, și o parte însemnată a Colegilor cer stăruitor înființarea ei cât se poate de urgent.

Deci pentru aceia cari se interesează serios de societatea proiectată, amintim, că proiectul de statute a fost publicat în No. 8—9 din 1927 a revistei «Școala Noastră» împreună cu chemarea Comitetului Central. Îi rugăm în consecință să facă obiect de studiu serios din acel proiect de statute.

Iar pe toți acei Colegi cari au primit și semnat Declarațiile din chestiune, îi rugăm să ni-le trimită cu reîntoarcerea poștei, ca prezidiul să poată lua din vreme măsurile convenite pentru convocarea adunării de constituire, votarea proiectului de statute și alegerea biroului provizoriu a numitei societăți, până la înregistrarea și aprobarea statutelor de către organele superioare în drept.

Pentru orientare mai amintim că, în baza deciziunii Comitetului Secției, Asociația de ajutoare se va înființa numai în cazul, când se vor însinua cel puțin 100 (unasută) indivizi ca membrii.

Șimleu, la 17 Noemvrie 1929.

III.

No. 77—1929.

Rugăm stăruitor pe toți dnii Colegi, cari n'au făcut încă, să-și achite taxele către Asociația noastră, atât cele restante de pe anii 1919—1926, cât și taxele pe anii 1928 și 1929, câte 100 — 100 lei de fiecare an, ca să nu fim constânși a ne conforma Art. 54 din statute și a hotărârei ad. gen. din 20 Iulie a. c. punct Ad. 11—b., al. 3.

Pentru orientare amintim că, taxele *nu se vor trimite* casierului general, ci casierilor subsecțiilor respective, dela cari se vor primi și chitanțele asupra taxelor achitate.

Șimleu, la 18 Novembrie 1929.

Președinte,

(ss) SIMION OROS.

Secretar,

(ss) V. LOBONȚIU.

Calendarul pe 1930.

A apărut „Calendarul Astrei pe anul 1930” întocmit de scriitorul Horia-Petrescu, Ca și în anii trecuți, așa și acum, conține Calendarul un bogat material literar și economic pentru țărănimea noastră.

Scriitorul I. Agărbiceanu publică o conferință populară: „Țări și neam romănesc înainte de unire”, pe lângă o urare mai lungă de „Anul nou”. Altă conferință populară publică scriitorul Gavril Todica: „Calea de mijloc”. Amândouă vor putea fi citite poporului cu glas tare. Apreciatul scriitor istoric T. V. Păcățeanu tipărește două povestiri: „Minciuna noioie” și „Sfântul Christofor”. Altă povestire, din viața poporului, publică „Petre Dascălu” (P. Olarin): „Crâmpeiu”.

Vicepreședintele „Astrei” D-l Dr. G. Preda așterne câteva gânduri despre „Impărțirea muncii”. Scriitorul țaran Adam Bolcu contribuie cu bucata „Pocăința necredinciosului” și cu poezia în formă populară „Mama”. Poezii de Ilie Marin, Horia Petra Petrescu completează partea literară. Învățătorul Alex. Sara publică niște „Cugetări”, folcloristul N. I. Dumitrașcu o „Urare de anul nou”, dintr-o colecție mai mare.

Partea economică e bogată. Bătrânul și cunoscutul profesor Dimitrie Comșa contribuie cu sfaturi economice: directorul agricol d-l A. Măcelar vorbește despre agricultură: „Moșul” despre ce-i în stare să facă o comună cu ajutorul tovarășilor”, iar tânărul student în științele agricole Ioan Dăncilă vorbește țăranilor despre sămănatul cu mâna și cu mașina.

Nu lipsesc nici doine și chiuitori, adunate de regretatul inv. Gh. Pop, nici găcituri, nici glume.

Fotografiile sunt dela serbările unirii din Alba Iulia, dela Congresul profesorilor de istorie, dela Congresul internațional de agricultură, dela mănăstirea Strahovului din Praga, apoi dela înmormântarea lui Foch și fotografiile lui Dr. I. Rațiu și Andrei Mureșan.

Sfârșitul calendarului conține o listă completă a conducătorilor, președinților despărțămintelor „Astrei”, sfaturi pentru înjghebarea cercurilor culturale și târgurile anuale pe lângă anunțuri.

Credem că un astfel de calendar ar trebui să se răspândească în toate satele românești, nu numai pentru înfălișarea sa frumoasă (Copertă în două culori, desen o fată care cotește), ci și pentru prețiosul material ce-l conține și pentru prețul nespus de mic, de 15 Lei (194 pag.)

Se află de vânzare la Sibiu, „Astra” Str. Șaguna 6 la oficiul de desfacere a publicațiilor Astrei din Cluj Str. Memorandului 22 și în librăriile mai bune din România.